

2014.-2020.

Strateški plan gospodarskog razvoja Općine Marija Gorica

SADRŽAJ

UVOD	4
ANALIZA POSTOJEĆEG STANJA	5
OPĆI PODACI	6
GEOPROMETNI POLOŽAJ	6
POVIJESNI RAZVOJ	8
RELJEF I OBILJEŽJA NASELJA	9
KLIMA	9
STANOVNIŠTVO	10
RADNA SNAGA	13
ZAPOSLENOST	13
NEZAPOSLENOST	14
GOSPODARSTVO	16
PODUZETNIŠTVO I OBRTNIŠTVO	16
PODUZETNIČKE ZONE	19
POLJOPRIVREDA I ŠUMARSTVO	21
LOV I RIBOLOV	24
TURIZAM	24
KOMUNALNA INFRASTRUKTURA	26
PROMETNA INFRASTRUKTURA	26
TELEKOMUNIKACIJE	27
ELEKTROOPSKRBA	27
JAVNA RASVJETA	27
PLINOOPSKRBA	27
VODOOPSKRBA	27
ODVODNJA OTPADNIH VODA	27
POSTUPANJE S OTPADOM	28
GROBLJA	28
DRUŠTVENE DJELATNOSTI I INFRASTRUKTURA	29
JAVNA UPRAVA	29
ODGOJNO OBRAZOVNA INFRASTRUKTURA	29
SPORTSKO REKREATIVNI SADRŽAJI I INFRASTRUKTURA	30
ZDRAVSTVO I SOCIJALNA ZAŠTITA	31
JAVNI PROSTORI	31
CIVILNO DRUŠTVO	31
KULturna BAŠTINA	33
PROGRAMSKI ELEMENTI	37
METODOLOŠKI OKVIR	38
VIZIJA RAZVOJA OPĆINE	41
SWOT ANALIZA	42
SWOT ANALIZA: ODRŽIVI GOSPODARSKI RAZVOJ	42
SWOT ANALIZA: OČUVANJE I ODRŽIVI RAZVOJ PROSTORA	44
SWOT ANALIZA: JAČANJE DRUŠTVENE ODGOVORNOSTI I SOCIJALNE OSJETLJIVOSTI	46
STRATEŠKI CILJEVI RAZVOJA	47

STRATEŠKI PRIORITETI RAZVOJA SC 1:	48
STRATEŠKI PRIORITETI RAZVOJA SC 2:	51
STRATEŠKI PRIORITETI RAZVOJA SC 3:	54
RAZRADA PRIORITETA PO MJERAMA	56
<i>Strateški cilj 1: Održivi gospodarski razvoj.....</i>	<i>56</i>
<i>Strateški cilj 2: Očuvanje i održivi razvoj prostora</i>	<i>57</i>
<i>Strateški cilj 3: Jačanje društvene odgovornosti i socijalne osjetljivosti</i>	<i>58</i>
ODABIR PROJEKATA ZA IMPLEMENTACIJU STRATEŠKOG PLANA GOSPODARSKOG RAZVOJA OPĆINE MARIJA GORICA	59
IZVORI FINANCIRANJA.....	59
POVEZANOST I USKLAĐENOST CILJEVA, PRIORITETA I MJERA STRATEŠKOG PLANA GOSPODARSKOG RAZVOJA OPĆINE MARIJA GORICA SA ŽUPANIJSKOM RAZVOJNOM STRATEGIJOM ZAGREBAČKE ŽUPANIJE	64
IMPLEMENTACIJA, AŽURIRANJE I NADZOR PROVEDBE STRATEGIJE	64
ZAKLJUČAK	65
PRILOZI.....	66
PRILOG 1; PROJEKTNE IDEJE ZA OSTVARIVANJE STRATEŠKIH PRIORITETA I CILJEVA.....	67
PRILOG 2; AKCIJSKI PLAN ZA 2015. GODINU	69

UVOD

Razvojna strategija općine Marija Gorica je strateški dokument u kojem se planira lokalni razvoj za razdoblje 2014.-2020. godine. Strategija razvoja općine Marija Gorica je kroz metodologiju izrade te strateške ciljeve, prioritete i mjere usklađena sa regionalnim i nacionalnim strateškim dokumentima višeg reda, kao i sa EU strategijama koje se odnose na lokalni i regionalni razvoj. Kreativan je to i proaktivan proces koji zahtijeva kontinuirano planiranje i usredotočenost na kritična strateška pitanja kako bi omogućio pravilnu raspodjelu resursa na aktivnosti s najvećim prioritetom.

Strateško planiranje lokalnog razvoja ukazuje na odgovoran odnos djelatnika lokalne uprave i svih drugih dionika koji nastoje da Općina Marija Gorica postigne što bolju razvojnu dinamiku i postane područje gdje će ljudi ostajati živjeti, jer imaju sve potrebne uvjete kao u drugim razvijenim sredinama. Strateško planiranje za područje općine Marija Gorica tako se bavi ključnim pitanjima koja utječu na zapošljavanje, prihod, infrastrukturnu opremljenost, društvene sadržaje, ruralni turizam i druge važne čimbenike koji su u izravnoj vezi sa održivim gospodarskim rastom i razvojem.

S obzirom na ograničene mogućnosti vlastitih financijskih izvora, općina Marija Gorica za svoje razvojne projekte planira ostvariti sredstva iz drugih izvora, što uključuje razne programe potpore, vanjske investicije, poticaje iz regionalnih i državnih institucija, EU fondove i druge donacije. Kroz ovaj strateški dokument u tu svrhu definirani su strateški ciljevi, prioritete i mjere koji su zapravo smjernice u kojim područjima i na kakav način treba intervenirati u planiranom razdoblju.

Strategija je izrađena za razdoblje 2014.-2020. godine te je dinamičnog karaktera što podrazumijeva njeno kontinuirano ažuriranje, nadopunjavanje i revidiranje sukladno novonastalim okolnostima čime će se osigurati njezina uporabna i praktična vrijednost.

ANALIZA POSTOJEĆEG STANJA

OPĆI PODACI

GEPROMETNI POLOŽAJ

Zagrebačka županija smještena je u središnjem dijelu Republike Hrvatske, te prstenasto, s istočne, južne i zapadne strane okružuje glavni grad Republike Hrvatske, Zagreb. Na sjeveru Zagrebačka županija graniči s Krapinsko-zagorskom, Varaždinskom i Koprivničko-križevačkom županijom, na jugozapadu s Karlovačkom županijom, na jugu sa Sisačko-moslavačkom, a na istoku s Bjelovarsko-bilogorskom županijom. Dio sjeverozapadne granice Zagrebačke županije ujedno je i državna granica Republike Hrvatske s Republikom Slovenijom. Površinom od 3.078 km² županija je šesta po veličini te zauzima 5,44 % ukupne površine Republike Hrvatske.

Prema prirodno - geografskoj regionalizaciji Hrvatske, Zagrebačka županija smještena je u panonskoj megaregiji, i to u njenom jugozapadnom dijelu, pretežito u zavalu sjeverozapadne Hrvatske, a dijelom pripada gorsko-zavalskom području sjeverozapadne Hrvatske.

Na području županije nalazi se 697 naselja, koja su ustrojena u 34 jedinice lokalne samouprave. Županija tako obuhvaća 9 Gradova (Dugo Selo, Ivanić-Grad, Jastrebarsko, Samobor, Sveta Nedelja, Sveti Ivan Zelina, Velika Gorica, Vrbovec i Zaprešić) i 25 Općina (Bedenica, Bistra, Brckovljani, Brdovec, Dubrava, Dubravica, Farkaševac, Gradec, Jakovlje, Klinča Sela, Kloštar Ivanić, Krašić, Kravarsko, Križ, Luka, Marija Gorica, Orle, Pisarovina, Pokupsko, Preseka, Pušća, Rakovec, Rugvica, Stupnik i Žumberak). Upravno, administrativno i gospodarsko središte Županije je Grad Zagreb.

Slika 1: Zagrebačka županija

Općina Marija Gorica smještena je u sjeverozapadnom dijelu Zagrebačke županije, na području marijagoričkog pogrđa koje se proteže između dolina rijeke Sutle i Krapine. Područje općine Marija Gorica na sjeveru graniči s općinom Dubravica, na istoku s općinom Pušća te na jugu s općinom Brdovec. Zapadna granica općine Marija Gorica pruža se duž rijeke Sutle koja ujedno predstavlja i državnu granicu sa Republikom Slovenijom.

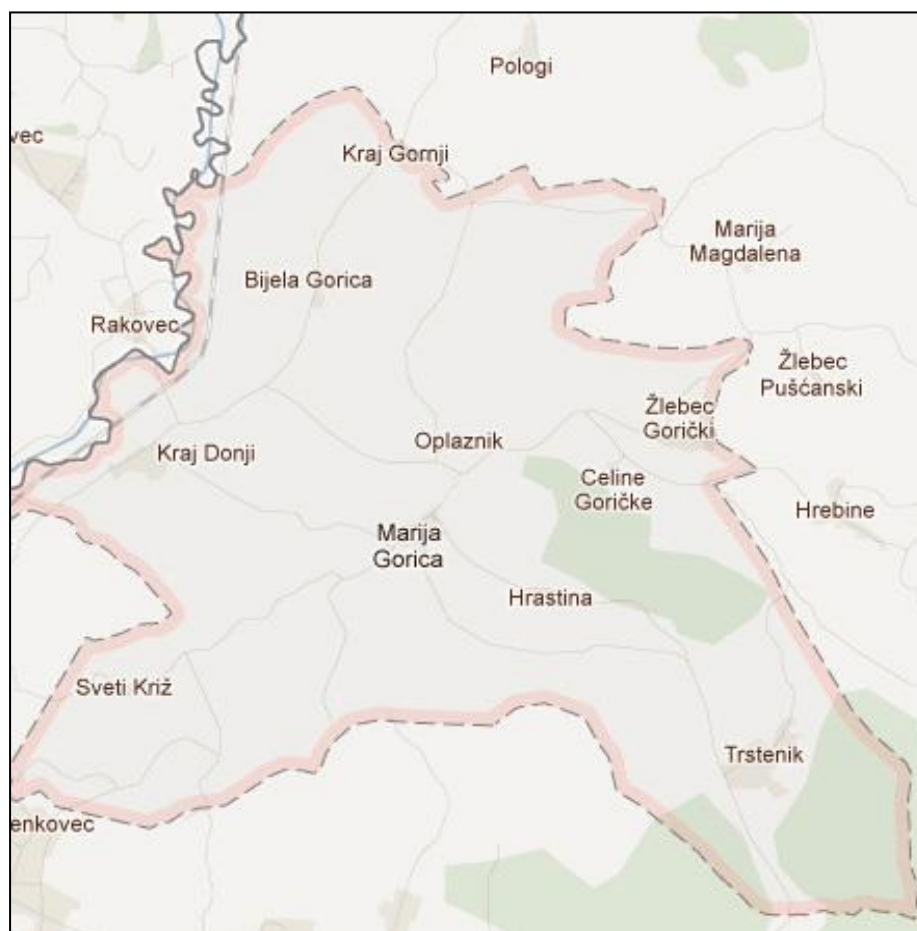
Općina obuhvaća 10 naselja: Bijela Gorica, Celine, Hrastina, Kraj Donji, Kraj Gornji, Marija Gorica, Oplaznik, Sveti Križ, Trstenik, Žlebec Gorički. Središnje naselje općine je naselje Marija Gorica.

Općina se prostire na površini od 17,2 km², te pripada u skupinu najmanjih jedinica lokalne samouprave u županiji, a prema podacima Državnog ureda za statistiku na području općine je 2011. godine stanovalo ukupno 2.233 stanovnika.

S prometno geografskog gledišta, općina Marija Gorica je smještena na čvorištu europskih i regionalnih prometnih pravaca što osigurava relativnu blizinu i dobru prometnu povezanost s ostatkom države i šire.

Općina Marija Gorica je sastavni dio zagrebačke urbane regije i pripada gravitacijskoj zoni grada Zagreba što je uvelike utjecalo na način života i pravce razvitka općine.

Slika 2: Općina Marija Gorica

POVIJESNI RAZVOJ

Kontinuitet naseljavanja šireg područja današnje općine Marija Gorica prema dosad istraženim izvorima, arheološkim nalazima i povijesnoj građi, datira iz prapovijesti, a najstariji nalazi pripadaju karbonu (oko 300 milijuna godina starosti).

Također, evidentiran je veći broj nalaza iz razdoblja 10 do 14 milijuna godina starosti, među kojima se posebno ističe otkriće zuba praslona, te zuba nosoroga.

Ljudi su počeli naseljavati ovo područje u kamenom dobu. Od 800. godine pr.Kr. živjelo se na području Kraja Donjeg, Marije Gorice, Svetog Križa, Bistre, Brdovca, a naseljavanje se nastavilo i u antičko doba.

Do sredine 14. stoljeća u povijesnim dokumentima se ne spominje niti jedan od toponima sa ovog područja. U to vrijeme, najveći dio današnjeg područja između Save, Sutle i Krapine pripadao je susedgradskom vlastelinstvu (današnja Rozga, Dubravica, Vučilčevo, Bobovec i Lukavec). To je područje bilo organizirano u tri seoske općine (sudčije): Brdovec, Pušća i Jablanovec. U popisu stanovništva iz 1446. godine u brdovečkoj sudčiji spominju se sela Trstenik, Šenkovec, Ključ, Kraj, Matijaševac, Brdovec, Drenje, Gornji i Donji Laduč te Prigorje.

Stanovništvo ovog kraja bavilo se poljodjelstvom i stočarstvom, a od 16. stoljeća i vinogradarstvom. U 15. i 16. stoljeću Turci su počeli provaljivati i pustošiti ovaj kraj, a istovremeno se tu doseljavalo stanovništvo iz ugroženijih područja (Like, Pounja). Došli su s franjevcima koji su u razdoblju od 1517. do 1527. godine sagradili samostan i crkvu na mjestu današnje crkve u Mariji Gorici. Na mjestu stare crkve i samostana je zagrebački majstor Matija Leonhart obnovio i sagradio nove objekte između 1753. i 1758. godine.

Tijekom 16. stoljeća bilo je više seljačkih buna među kojima se ističe ona Matije Gupca iz 1573. godine. S područja današnje općine u ustaničkoj vojsci sudjelovalo je više istaknutih osoba: Ilija Gregorić iz Trstenika, Ivan Svrač iz Žlepca, Matija Fistrić iz Trstenika, Mijo Gušetić iz Kraja Donjeg i Grgur Gušetić iz Kraja.

Posljedica seljačke bune je podjela susedgradskog stubičkog vlastelinstva na nekoliko manjih, te su nastali posjedi Stari dvor u Laduču, Lužnica, Novi Dvori, Vrbina, Mickovo, Januševec, Dolec, Šibice, Kraj, Hrastina, Gračec, Vukovo Selo, Zaprešić, Šenkovec i drugi.

Prema administrativnom i teritorijalnom ustroju, područje općine pripadalo je početkom 20. stoljeća pod upravnu općinu Zaprešić, a od 1995. Općina Marija Gorica ustrojena je kao samostalna jedinica lokalne samouprave unutar Zagrebačke županije.

RELJEF I OBILJEŽJA NASELJA

Prema prirodno-geografskoj regionalizaciji Hrvatske ovaj prostor pripada jugozapadnom dijelu Panonske megaregije. Područje općine karakteriziraju dva tipa pejzaža: brežuljkasto marijagoričko pobrđe u istočnom dijelu te ravnica uz rijeku Sutlu na zapadu.

Veći dio općine smješten je u brežuljkastom dijelu te ga karakterizira vrlo dinamičan reljef, isprekidan brojnim rasjedima te naboran brojnim gorskim ograncima. Ova raznovrsnost stvara izražajnu prepoznatljivost krajolika koja je razlog njegovih prirodnih ljepota.

Na području općine Marija Gorica izrazito se razlikuju tradicionalna naselja od novih dijelova naselja. Starija naselja su zbog opasnosti od poplava locirana na višim terenima, a noviji dijelovi naselja, smješteni u nižem dijelu, izgrađeni su nakon izvođenja nasipa uz Sutlu, kojima je ta opasnost otklonjena.

Za starija naselja karakteristična je velika gustoća izgrađenosti, a obično su locirana na hrptovima brežuljaka. Primjeri takvih naselja su Marija Gorica i Celine. Tradicionalna izgradnja na području općine pokazuje skladan odnos prema postojećem krajoliku, maksimalno respektirajući njegove prostorne vrijednosti i atraktivnosti.

U recentnom razdoblju građevinska područja su širena pretežno izgradnjom uz novoformirane asfaltne ceste. Na taj su način nastali novi dijelovi naselja u dolini, sa znatno rjeđom izgradnjom koja je često neusklađena sa pejzažnim i ambijentalnim vrijednostima prostora. Primjeri takvih naselja su Trstenik i Hrastina.

KLIMA

Glavna obilježja klime ovog prostora uklapaju se u opće klimatske uvjete zapadnog dijela Panonske nizine. To je područje s izrazitim godišnjim dobima, gdje se miješaju utjecaji euroazijskog kopna, Atlantika i Sredozemlja, umjereno tople kišne klime u kojoj nema suhog razdoblja tijekom godine i oborine su jednoliko raspoređene na cijelu godinu.

STANOVNIŠTVO

Stanovništvo je temeljni čimbenik društvenog, gospodarskog i kulturnog života i razvitka svakog društva, budući da su pojedine demografske karakteristike značajni indikatori razvojnog potencijala određene lokalne sredine.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku iz 2011. godine na području općine Marija Gorica stanuje 2.233 stanovnika u 716 kućanstva. Udio stanovništva općine u ukupnom stanovništvu Zagrebačke županije, koje broji 317.642 stanovnika, iznosi 0,70 %, te je po ovom pokazatelju Općina među najmanjima u Županiji.

Tablica 1: Kretanje broja stanovnika po naseljima u razdoblju od 1981. do 2011. godine.

Naselje	Godina			
	1981.	1991.	2001.	2011.
Bijela Gorica	225	162	161	157
Celine	181	89	106	118
Hrastina	117	148	157	178
Kraj Donji	476	458	497	493
Kraj Gornji – južni dio	185	226	157	146
Marija Gorica	139	138	184	213
Oplaznik	47	58	53	77
Sveti Križ	249	309	387	434
Trstenik	263	258	311	350
Žlebec Gorički	27	77	76	67
UKUPNO	1909	1923	2089	2233

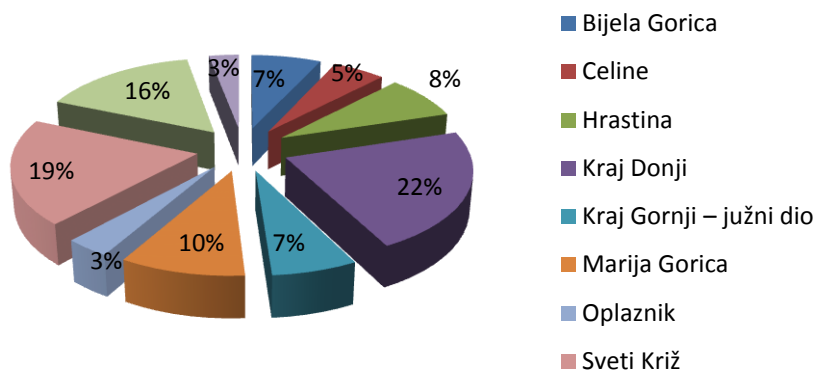
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku 2011.

Iz prethodne tablice vidljiv je kontinuirani rast broja stanovnika od 1981. do 2011. godine, te se u tridesetogodišnjem razdoblju broj stanovnika povećao za 16,9 %. Uzrok povećanja broja stanovnika nalazi se, kako u prirodnom prirastu, tako i u pozitivnom saldu migracija, budući da zbog brojnih komparativnih prednosti područje općine privlači doseljenike iz drugih dijelova Hrvatske. U posljednjem promatranom razdoblju (2001. - 2011. godina) najznačajniji rast broja stanovnika zabilježen je na području najmanjeg naselja Oplaznik, od čak 45,28%, a zatim slijede naselja Marija Gorica (15,76 %) te Trstenik (12,54 %). Pad broja stanovnika zabilježen je na području naselja Bijela Gorica, Kraj Donji, Kraj Gornji-južni dio te Žlebec Gorički.

Iako Marija Gorica nije najveće naselje općine, zahvaljujući svojem povijesnom značaju i sadržaju većine središnjih uslužnih funkcija, naselje ima funkciju središta općine.

Dosadašnji prostorni razvoj općine Marija Gorica bio je uglavnom vezan uz južni dio općine. U ovom dijelu koncentrirao se veći dio stanovništva općine, u prvom redu zbog prednosti koje proizlaze iz bolje prometne povezanosti sa susjednim općinama i gradovima, prije svega Zaprešićem i Zagrebom. Većina stanovništva općine Marija Gorica koncentrirana je u tri naselja: Kraj Donji, Sveti Križ i Trstenik.

Grafikon 1: Stanovništvo prema naseljima Općine

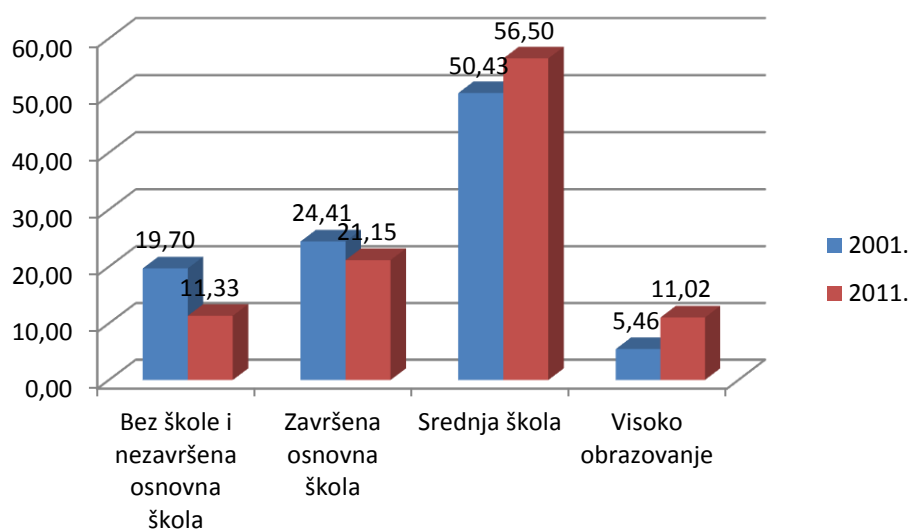

Izvor podataka: Državni zavod za statistiku 2011. godine

Prosječna gustoća naseljenosti na području općine iznosi 129,82 stan/km², što je značajno iznad županijskog (103,79 stan/km²) i državnog (75,71 stan/km²) prosjeka. Prema ovom pokazatelju bilježe se velike razlike među naseljima pa tako na području naselja Kraj Donji stanuje 208,02 stan/km², dok se na području naselja Kraj Gornji bilježi gustoća naseljenosti od samo 63,48 stan/km². Razlog tomu prvenstveno leži u činjenici da su naselja smještena uz glavne prometne pravce atraktivnija za stanovanje.

Što se tiče obrazovne strukture stanovništva, od ukupno 1.915 stanovnika, starih 15 i više godina, 57 % ima srednju stručnu spremu, 21 % ima završenu osnovnu školu dok po 11 % iznosi udio visokoobrazovanih te udio osoba bez škole i sa nezavršenom osnovnom školom.

Grafikon 2: Obrazovna struktura stanovništva; usporedba 2001. i 2011. godina

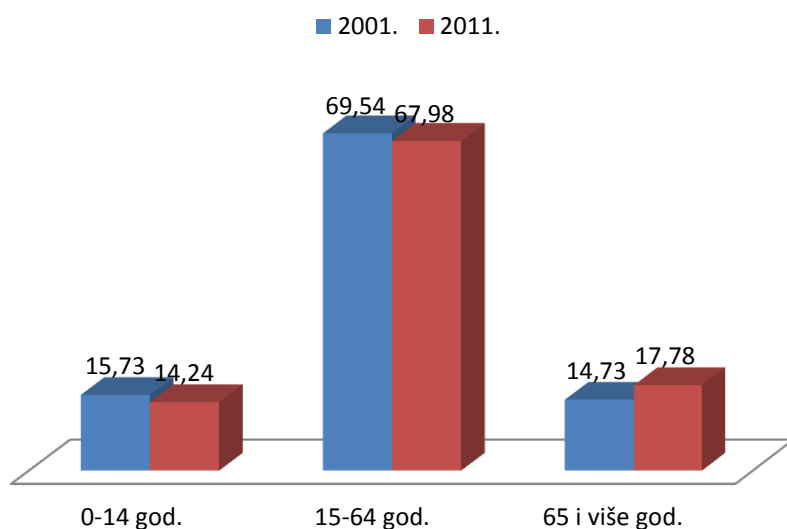
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, 2011.

Usporedbom podataka iz 2001. i 2011. godine, vidljivo je da je na području općine Marija Gorica došlo do poboljšanja obrazovne strukture stanovništva. Zabilježeno je smanjenje udjela osoba niže stručne spreme, a povećanje udjela osoba srednje te više i visoke stručne spreme. Posebice je potrebno istaknuti da se udjel visokoobrazovanih u promatranom razdoblju udvostručio.

Prema spolnoj strukturi, na području općine Marija Gorica prevladavaju žene s udjelom od 50,52 %.

Podjelom stanovništva na mlado (0-14 godina starosti), zrelo (15-64 godine) i staro (>65 godina) te usporedbom podataka iz 2001. i 2011. godine razvidno je kako dominantni demografski proces koji obilježava suvremeno društvo nije zaobišao niti područje općine Marija Gorica.

Grafikon 3: Dobna struktura stanovništva; usporedba 2001. i 2011. godina

Izvor podataka: Državni zavod za statistiku 2011. godine

U promatranom razdoblju došlo je do smanjenja udjela mladog i zrelog stanovništva, te povećanja starog stanovništva što ukazuje na prisutnost procesa starenja stanovništva. Starenje stanovništva ima većinom negativne implikacije na daljnji demografski i gospodarski razvoj. U demografskom pogledu, proces starenja stanovništva negativno utječe, kako na ukupno kretanje, tako i na strukturu stanovništva, dok u gospodarskom smislu, starenje stanovništva utječe na smanjenje broja stanovnika u radnoj dobi te na stupanj aktivnosti ukupnog stanovništva.

RADNA SNAGA

ZAPOSLENOST

U pogledu zaposlenosti na području općine Marija Gorica, sukladno podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, Središnja služba Zagreb, Služba plana i analize, na dan 31.10.2014. godine ukupno je evidentirano 232 zaposlenih osoba, kako slijedi:

Tablica 2: Osiguranici mirovinskog osiguranja prema osnovama osiguranja

Osnova osiguranja	Broj osiguranika
Radnici kod pravnih osoba	165
Radnici kod fizičkih osoba	44
Obrtnici	19
Poljoprivrednici	1
Samostalne profesionalne djelatnosti	3
Zaposleni kod međunarodnih organizacija i u inozemstvu	0
Produženo osiguranje	0
Ukupno	232

Izvor podataka: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, listopad 2014.

Temeljem gore navedenih podataka, vidljivo je da 71,12 % zaposlenih čine radnici kod pravnih osoba, slijede radnici kod fizičkih osoba s udjelom od 18,96 % te obrtnici s udjelom od 8,19 %. Posebno je potrebno istaknuti kako, usprkos činjenici da je prostor općine tradicionalno poljoprivredno područje, samo je jedna osoba pri Zavodu za mirovinsko osiguranje registrirana kao poljoprivrednik, odnosno osoba koja obavlja poljoprivrednu djelatnost kao jedino ili glavno zanimanje.

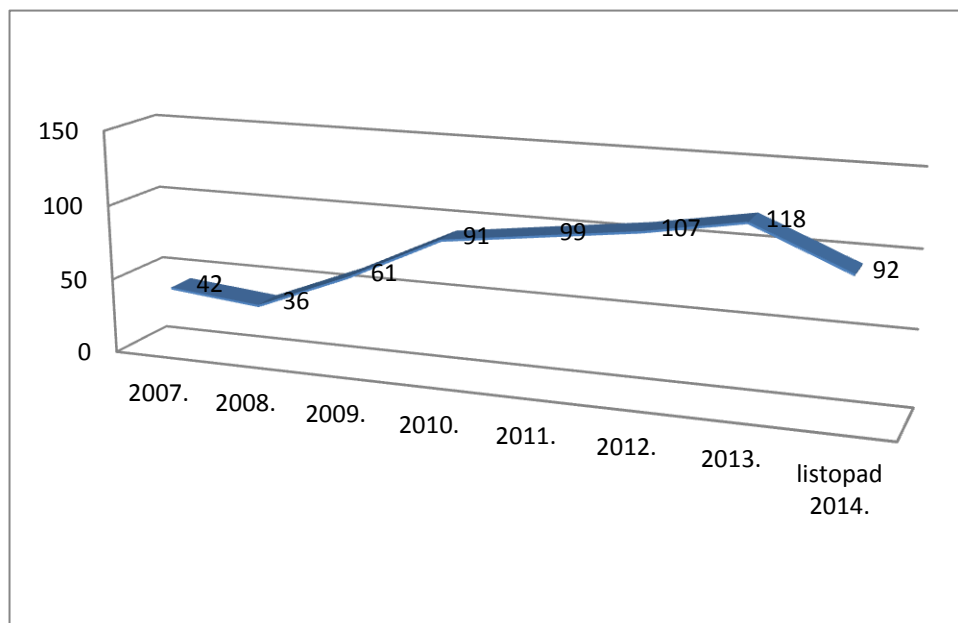
Za pretpostaviti je kako značajan dio lokalnog stanovništva radi kod poslodavaca izvan područja općine, najčešće na području Zaprešića i Zagreba.

U razdoblju od 2009. godine do danas broj zaposlenih osoba na području općine Marija Gorica se kretao u rasponu od 209 do 232 osobe, te se prema tome može zaključiti da nepovoljna globalna ekonomska kretanja nisu bitno utjecala na poslovanje lokalnih subjekata u pogledu broja zaposlenih.

NEZAPOSLENOST

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje iz listopada 2014. godine, na području općine Marija Gorica registrirane su ukupno 92 nezaposlene osobe, od čega 45 žena (48,91%).

Grafikon 4: Kretanje broja nezaposlenih osoba; razdoblje 2007. - listopad 2014. Godine

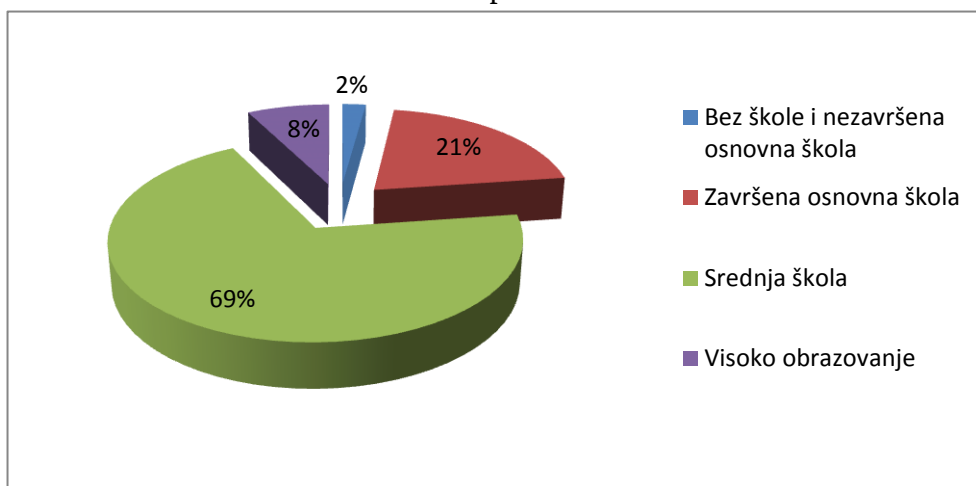
Izvor podataka: Hrvatski zavod za zapošljavanje listopad 2014. godine

Promatrajući kretanje broja nezaposlenih u posljednjih 7 godina, razvidan je kontinuiran rast broja nezaposlenih osoba, koji svoj vrhunac bilježi krajem 2013. godine. U posljednjem promatranom razdoblju, listopad 2014. godine došlo je do promjene trenda te je zabilježen pad broja nezaposlenih od 26%.

Od ukupnog broja evidentiranih nezaposlenih osoba, 21 osoba su bez radnog iskustva, a posebno je potrebno istaknuti kako 32 osobe, odnosno 35 % svih nezaposlenih, pripada u kategoriju dugotrajno nezaposlenih osoba, odnosno osoba koje se u evidenciji Zavoda za zapošljavanje nalaze dulje od dvije godine. Od ukupnog broja nezaposlenih, 7 je osoba s invaliditetom, a 7 nezaposlenih osoba imaju status hrvatskog branitelja.

Promatrajući strukturu obrazovanja nezaposlenih osoba, prevladavaju osobe srednje stručne spreme (64 osoba) Značajan je i broj osoba bez škole i sa završenom osnovnom školom (ukupno 21 osoba) koji su u vrlo nepovoljnom položaju na tržištu rada s malim izgledima pronalaska novog zaposlenja. Najmanji broj nezaposlenih bilježi se u skupini visokoobrazovanih (7 osoba).

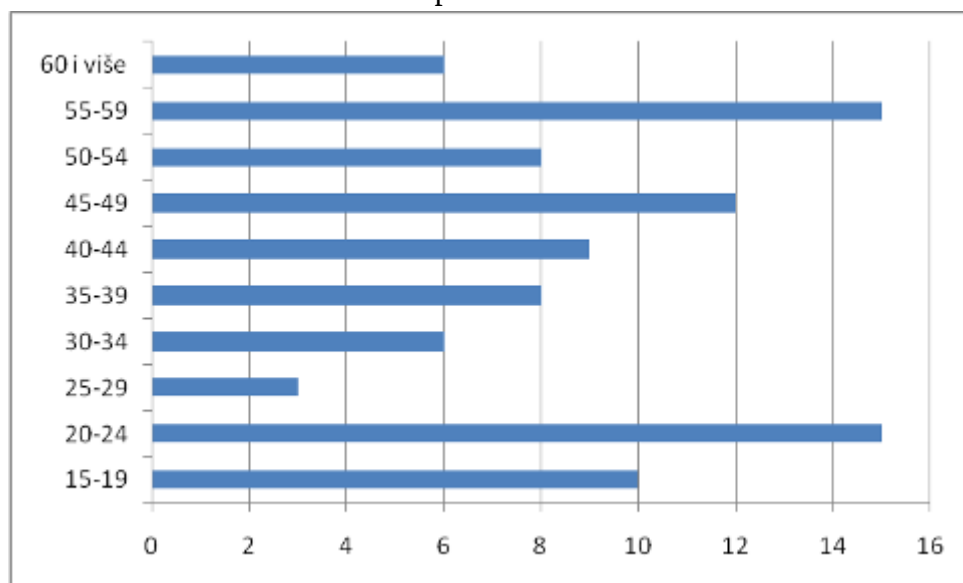
Grafikon 5: Obrazovna struktura nezaposlenih

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, listopad 2014.

Što se tiče dobne strukture nezaposlenih osoba, čak 29 osoba (31,52 %) pripada u skupinu teže zapošljivih osoba starijih od 50 godina, a 28 osoba (30,43 %) su u skupini mladih nezaposlenih do 29 godina. Najveća nezaposlenost se bilježi u dobnoj skupini 20-24 godine i 55-59 godina.

Grafikon 6: Dobna struktura nezaposlenih osoba

Izvor podataka: Hrvatski zavod za zapošljavanje, listopad 2014. godine

Prema rodu zanimanja, među nezaposlenim osobama najviše je osoba sa jednostavnim zanimanjima (30), zatim uslužna i trgovačka zanimanja (17) te zanimanja u obrtu i pojedinačnoj proizvodnji (15), dok je prema djelatnosti prethodnog zaposlenja prema NKD-u najviše nezaposlenih iz prerađivačke industrije (22 osoba) te trgovine na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala (14 osoba).

GOSPODARSTVO

Općinu Marija Gorica snažno obilježava blizina Grada Zagreba s kojim ima visok stupanj demografske, gospodarske i prometne povezanosti. Prostor općine je ranije bio tretiran kao periferni dio grada Zagreba te su ulaganja u gospodarski razvoj područja počela tek nakon osnivanja samostalne Općine Marija Gorica. Posljedica takvog stanja je današnji ograničeni sadržaj gospodarskih funkcija na području općine te ovisnost dijela stanovništva u pogledu funkcije rada o Zaprešiću i Zagrebu.

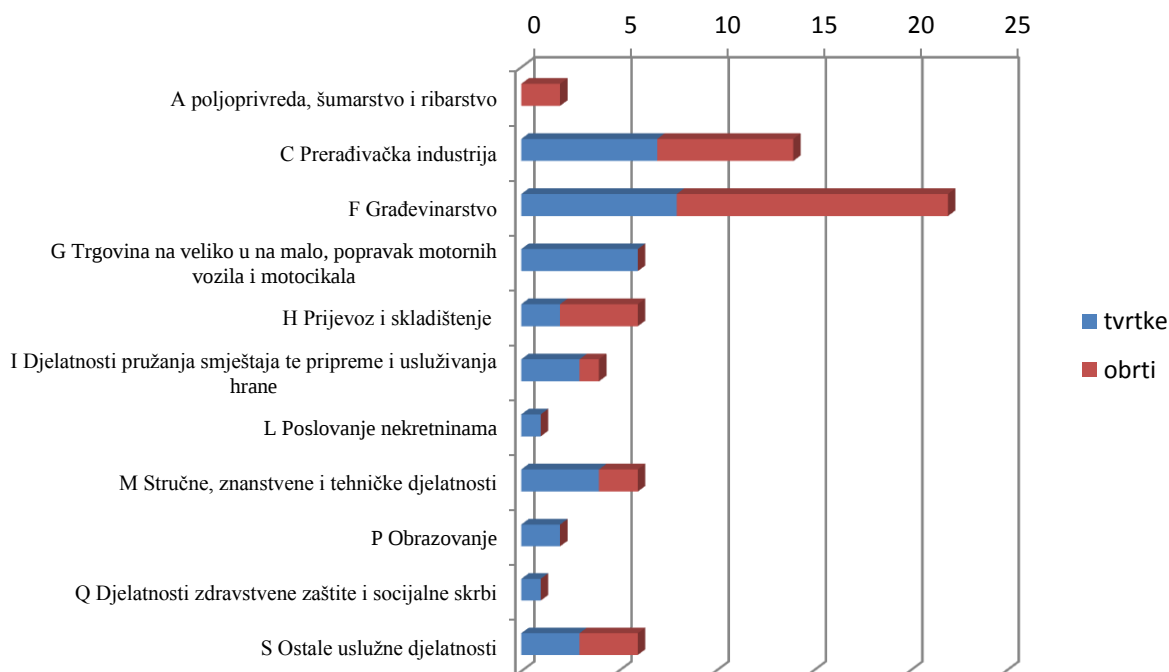
Prema indeksu razvijenosti jedinica lokalne samouprave koji iznosi 97,68 % Općina Marija Gorica nalazi se u III. kategoriji jedinica lokalne samouprave.

PODUZETNIŠTVO I OBRTNIŠTVO

Osnovu gospodarstva područja općine Marija Gorica čine mali poduzetnici i obrtnici. Prema podacima iz Registra poslovnih subjekata te Obrtnog registra, na području općine Marija Gorica registrirano je ukupno 70 gospodarskih subjekata, od čega 37 poduzeća te 34 obrta.

Među poslovnim subjektima, prema pravnom obliku prevladava društvo s ograničenom odgovornošću (28 subjekata), zatim jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću (6 subjekata), te dvije ustanove i jedna zadruga.

Grafikon 7: Poduzeća i obrti registrirani na području općine Marija Gorica prema osnovnoj djelatnosti (NKD 2007)

Izvor podataka: Registar poslovnih subjekata, Obrtni registar, 2014. Godine

Prema gospodarskim djelatnostima, najviše je poslovnih subjekata registrirano u djelatnosti građevinarstva te prerađivačke industrije. Prema broju zaposlenih svi se gospodarski subjekti nalaze u kategoriji malih i mikro poduzeća.

Gospodarske djelatnosti na području općine Marija Gorica su usmjerene na razvoj malog poduzetništva, koje je potrebno više vezati uz poljoprivredu i prateće prerađivačke djelatnosti, te različite specifične oblike turizma, za što za području općine postoje odlični preduvjeti i brojne komparativne prednosti.

Tablica 3: Poduzetnici registrirani na području općine Marija Gorica

NAZIV POSLOVNOG SUBJEKTA	ADRESA
D.D.ŠENKOVEC d.o.o.	Kolodvorska 10 , 10299 Marija Gorica
ALBATROS GRUPA d.o.o.	Matije Gupca 14 , 10299 Kraj Donji
GASTRO CENTAR d.o.o.	Kolodvorska 3 , 10299 Kraj Donji
TURSAN SAVJETOVANJE d.o.o.	Tursanova 16 , 10299 Sveti Križ
USLUGE KERNC d.o.o.	Brdovečka 59 /A, 10299 Marija Gorica
PPZ d.o.o.	Brdovečka 23 , 10299 Marija Gorica
TEHNO-VUK d.o.o.	Gorički trg 7 , 10299 Marija Gorica
LABIRINT TRGOVINA d.o.o.	A. Kovačića 2 , 10299 Marija Gorica
KRATOS FS d.o.o.	S. Glogovića bb, 10299 Sveti Križ
GLOGOS, d.o.o.	Ante Kovačića bb , 10299 Marija Gorica
USLUGE CONER d.o.o.	Maršala Tita 10 , 10299 Hrastina
MANDEA d.o.o.	Dubravička 142 , 10299 Kraj Donji
OBITELJ ŠAKANOVIC d.o.o.	Stjepana Čemera 7 , 10299 Sveti Križ
PLANINSKA KUĆA d.o.o. u stečaju	Puhačka 11 , 10299 Marija Gorica
PAVOR GRADNJA d.o.o.	Književnika Ante Kovačića 25 , 10299 Trstenik
LIMBA PROJEKT d.o.o.	Ante Kovačića bb, 10299 Marija Gorica
DIJAMANTNA TEHNIKA d.o.o.	Brdovečka 89 , 10299 Sveti Križ
MUR-MJERITELJSTVO d.o.o.	Dubravička 162 , 10299 Kraj Donji
KOMORA PC d.o.o.	Ante Kovačića 25 , 10299 Marija Gorica
AGRO-STANICA d.o.o.	JAKOLIĆEVA 7 , 10299 Marija Gorica
PE.LA.MA.I.J. d.o.o.	Brdovečka 103 , 10299 Sveti Križ
HO.RU. ART 2000 d.o.o.	Brdovečka 103 , 10299 Sveti Križ
5RALANA d.o.o.	Brdovečka 103 , 10299 Sveti Križ
PEDIKERSKI SALON MAJA j.d.o.o.	Dubravička 201 , 10299 Kraj Donji
STUDIO VELIČAN d.o.o.	Brdovečka ulica 15 B, 10299 Sveti Križ
TIP TOP INTERIJERI j.d.o.o.	Hrastinska ulica 48 , 10299 Hrastina
LUNAR CENTRUM j.d.o.o.	Mokrička 14 , 10299 Trstenik
M.G.-PUŠIĆ j.d.o.o.	Ante Kovačića 6 , 10299 Marija Gorica
FINICO d.o.o.	Stjepana Jakševca 79 , 10299 Marija Gorica
BIM STOLARIJA d.o.o.	Vodovodna 30 , 10299 Kraj Donji
GRADITELJSTVO DEBOGOVIĆ d.o.o.	Josipa Debogovića 4 , 10299 Trstenik
CNEMUS uslužna zadruga	Brdovečka 22 B, 10299 Marija Gorica
KONVEKS j.d.o.o.	Stjepana Jakševca 79 , 10299 Sveti Križ
LIKERI ČIČAK j.d.o.o.	Celinska 62 , 10299 Marija Gorica

Izvor: HGK, listopad 2014.

Prema podacima obrtnog registra Ministarstva poduzetništva i obrta na području općine Marija Gorica aktivno djeluje ukupno 34 obrta.

Tablica 4: Obrtnici registrirani na području općine Marija Gorica

NAZIV OBRTA	SJEDIŠTE OBRTA
" DEBOGOVIĆ " OBRT ZA GRADITELJSTVO VL. DAVOR DEBOGOVIĆ,	Trstenik Puščanski, J. Debogovića 4
" MALI SVIJET " OBRT ZA PEKARSKO-SLASTIČARSKU DJELATNOST I TRGOVINU, VL. IVANKA ZOVKO,	Kraj Donji, Dubravička 114
"ALBATROS" OBRT ZA PROIZVODNJU PROIZVODA OD BETONA I UNUTRAŠNJE DOVRŠAVANJE, VL. STJEPAN BRLEK,	Trstenik, Mokrička 7
"DTK - DIJAMANTNA TEHNIKA KAPUSTA" OBRT ZA DIJAMANTNO REZANJE I BUŠENJE ARMIRANOG BETONA, VL. TIHOMIR KAPUSTA,	Sveti Križ, Brdovečka 89
"INSTALACIJE TURK" GRIJANJE, VENTILACIJA I HLAĐENJE, VL. DARKO TURK,	Sveti Križ, Voćarska 9
"JAKOLICH" TESARSKI I KROVOPOKRIVAČKI OBRT, VL. ZVONKO JAKOLIĆ,	Kraj Donji, Dubravička 153
"KOS"OBRT ZA PROJEKTIRANJE STROJARSKIH KONSTRUKCIJA I IZRADU SOFTWAREA VL. BORIS KOS,	Sveti Križ, Voćarska 8
"TEHNOZRAC" OBRT ZA MONTAŽU VENTILACIJE, KLIMATIZACIJE I GRAĐEVINSKE LIMARIJE VL. ZLATKO HORVAT,	Marija Gorica, Hrastinska 4
"VITAL" OBRT ZA GRADITELJSTVO, KOZMETIČKU DJELATNOST I USLUGE ČIŠĆENJA, VL. ŽELJKA KRČELIĆ,	Žlebec Gorički, M. Tita 55
"ZEKO" OBRT ZA UZGOJ ZEČEVA I TRGOVINU VL. IVAN ZOVKO,	Kraj Donji, Dubravička 114/A
"ŠPORČIĆ" OBRT ZA AUTOPRIJEVOZ, GRAĐEVINSKU MEHANIZACIJU, POLJOPRIVREDU, TRGOVINU I USLUGE, VL. ŽELJKO ŠPORČIĆ	Kraj Donji, Dubravička 136
"ŽNIDARIĆ" OBRT ZA PRIJEVOZ, USLUGE, TRGOVINU, NISKOGRADNJU I POLJOPRIVREDU, VL. ZDRAVKO ŽNIDARIĆ,	Hrastina, A. Kovačića 26
AUTOPRIJEVOZNIK VL. NENAD CONER,	Hrastina, Maršala Tita 10.
GLOGOVIĆ, OBRT ZA SOBOSLIKARSKO LIČILAČKE I OSTALE ZAVRŠNE GRAĐEVINSKE RADOVE, VL. MARIO GLOGOVIĆ,	Kraj Donji, Bijeli Breg 5,
GRAĐEVINSKI OBRT VL. BRANKO ŠOŠTARIĆ,	Kraj Donji, V. Nazor 10
GUMBPLAS, OBRT ZA PROIZVODNJU GUMBA I TRGOVINU, VL. JASENKA JANČIĆ,	Kraj Donji, Dubravička 175
KREATIV, OBRT ZA FRIZERSKE USLUGE, VL. MARIJANA PAVOR,	Marija Gorica, Gorička 20
OBRT ZA CVJEČARSTVO "FLAMINGO", VL.	Marija Gorica, Gorički trg 6

ŽELJKO DERMIČEK,	
OBRT ZA CVJEČARSTVO I TRGOVINU, CVJEČARNICA "TEA", VL.VIŠNJA KOCIJAN,	Marija Gorica, S. Mokrovića 1
OBRT ZA ELEKTROINSTALACIJE, VL. ŽELJKO JANČIĆ,	Hrastina Brdovečka, Hrastinska 10
OBRT ZA GRADITELJSTVO "MAJERIĆ" VL. BRANKO MAJERIĆ,	Trstenik, A. Kovačića 1
OBRT ZA IZRADU PREDMETA METALNE GALANTERIJE VL. FRANC POŽGAJ,	Kraj Donji, Topoljska 1
OBRT ZA KNJIGOVODSTVENE POSLOVE" GP" VL. GORDANA PLANINC,	Kraj Donji, Dubravička 110
OBRT ZA POLJOPRIVREDU I USLUGE ZIMSKE SLUŽBE I ODRŽAVANJA PROMETNICA, VL. ANDREI HRUST,	Bijela Gorica, Bregovita 38
OBRT ZA PRECIZNU MEHANIKU " GZ ", VL. TOMISLAV GLOGOVIĆ	Marija Gorica, Gorički trg 4
OBRT ZA PRIJEVOZ TERETA CESTOM "AUTOPRIJEVOZNIK", VL. DRAŽEN KOS,	Bela Gorica, Antuna Mihanovića 6
OBRT ZA PROIZVODNJU GRAĐEVINSKE STOLARIJE I OSTALIH PROIZVODA OD METALA " MM " VL.MARIJAN MEŽNARIĆ,	Križ Brdovečki, Brdovečka 25 A
OBRT ZA SOBOSLIKARSKE I LIČILAČKE RADOVE VL. MIRO GLOGOVIĆ,	Sveti Križ, Glogovićeve 22
OBRT ZA STOLARSKE I TESARSKE RADOVE, VL. ALEN OBRANKOVIĆ,	Marija Gorica, Gorička 25
OBRT ZA UGOSTITELJSTVO, PROIZVODNJU POVRĆA I PIĆA "LADANJSKI RAJ" VL. ZLATKO JANČIĆ,	Hrastina, Rajski Put 9
OBRT ZA VODOINSTALACIJE I GRAĐEVNU LIMARIJU, VL. STJEPAN POTOČKI,	Križ Brdovečki, Brdovečka 50
R-M, OBRT ZA GRADITELJSVO, VL. ROBERT BUKOVINSKI,	Kraj Donji, Dubravička 159
TZK GRADITELJSTVO-OBRT, VL. JOSIP MAJERIĆ,	Trstenik, A. Kovačića 1

Izvor: Ministarstvo poduzetništva i obrta; Obrtni registar listopad 2014.

PODUZETNIČKE ZONE

Inicijativa za osnivanje gospodarske zone pokrenuta je 2001. godine donošenjem Odluke o osnivanju gospodarske zone „Kraj Donji“ od strane Općinskog vijeća općine Marija Gorica. Prvotna površina zone iznosila je 6,23 ha, a izmjenama i dopunama Prostornog plana uređenja Općine 2008. godine, zona gospodarske namjene proširena je za još 4 ha.

Slika 3: Poduzetnička zona Kraj Donji

Gospodarska zona „Kraj Donji“ locirana je u naselju Kraj Donji u zapadnom dijelu općine, između županijske ceste Ž 3005 i željezničke pruge Savski Marof-Kumrovec.

Gospodarska zona ima niz lokacijskih prednosti: prometni položaj je izrazito povoljan jer se nalazi između najznačajnije cestovne prometnice u općini, županijske ceste Ž 3005 i željezničke pruge Savski Marof – Kumrovec. Zona se nalazi u neposrednoj blizini željezničke postaje u Kraju Donjem (navedena pruga trenutno nije u funkciji). Od ulaza na autocestu A2 Zagreb-Macelj udaljena je 11 km, od Zagreba 45 km, od luke Rijeka 195 km, a od granice s Republikom Slovenijom 5 kilometara. Posebna pogodnost ove lokacije je i neposredna blizina stalnog graničnog prijelaza za pogranični promet Kraj Donji-Rakovec (Republika Slovenija).

Jugozapadno od zone gospodarskih sadržaja predviđena je lokacija za izgradnju uređaja za pročišćavanje otpadnih voda općina Marija Gorica i Dubravica. Smještaj u neposrednoj blizini planiranog uređaja još je jedna u nizu pogodnosti koje izdvajaju ovu lokaciju jer je pročišćavanje otpadnih voda jedna od osnovnih preduvjeta za bilo koju intenzivniju gospodarsku djelatnost.

S obzirom na činjenicu da je zemljište u obuhvatu zone u privatnom vlasništvu, te na visoka investicijska ulaganja koja zahtjeva opremanje zone komunalnom infrastrukturom, zona je u cilju brže realizacije podijeljena na dva dijela: Kraj Donji - istočni dio i Kraj Donji - zapadni dio.

Prva faza ulaganja u zone obuhvaća uspostavu zone Kraj donji - istočni dio. Općina je trenutno u procesu otkupa zemljišta. Od potrebne infrastrukture do zone izgrađena je prilazna cesta i rasvjeta.

POLJOPRIVREDA I ŠUMARSTVO

Šumsko i poljoprivredno zemljište predstavljaju najznačajniji prirodni resurs područja općine Marija Gorica. Prema podacima iz Prostornog plana uređenja općine Marija Gorica, poljoprivredno i šumsko zemljište prostiru se na ukupno 1.391,74 ha, što je 80,80 % ukupne površine općine.

Najkvalitetnije poljoprivredne površine prostorne kategorije P1 (osobito vrijedna obradiva zemljišta) nalaze se u uskom pojasu uz tok rijeke Sutle na zapadu općine, kojeg karakterizira vrlo duboko rahlo ilovasto tlo optimalne strukture, vrlo povoljnih pedofizikalnih svojstava i dobre prirodne dreniranosti gdje je moguće ostvariti odlične uvjete za proizvodnju gotovo svih ratarskih i povrćarskih kultura. Ukupna površina ove kategorije zemljišta iznosi 94,3 ha.

Sva ostala obradiva poljoprivredna tla na području općine Marija Gorica pripadaju prostornoj kategoriji P3 (ostala obradiva zemljišta). Najveći dio ovih površina nalazi se na umjereno strmim padinama te su ove površine pogodne za podizanje vinograda te nasada jabuka, bresaka, marelica, trešanja i višanja. Na samom sjeveru općine uz glavni prometni pravac nalazi se mala površina pogodna za livade i pašnjake. Ukupna površina ove kategorije zemljišta iznosi 251,86 ha.

Ostatak poljoprivrednih površina spada u prostornu kategoriju PŠ (ostala poljoprivredna zemljišta) koja predstavlja tla vrlo loših oranica i pašnjaka, nepogodnih za obradu.

Sve poljoprivredne površine na području općine nalaze se u privatnom vlasništvu.

Usprkos prirodnim preduvjetima, poljoprivreda na području općine Marija Gorica nedovoljno je i/ili neadekvatno razvijena.

Prema podacima iz Popisa poljoprivrede iz 2003. godine na području općine Marija Gorica ukupno raspoloživa površina zemljišta (zemljište koje kućanstva koriste) iznosila je 792,72 ha, od čega je ukupno korišteno poljoprivredno zemljište obuhvaćalo površinu od 547,01 ha, što iznosi 69 %.

Ovaj podatak ukazuje na značajne rezerve za povećanje ciljane upotrebe zemljišta, te na jaču potrebu poticanja razvoja poljoprivrede i uzgoja poljoprivrednih kultura, posebice onih koje donose povećanu novu vrijednost.

Tablica 5: Namjena korištenog poljoprivrednog zemljišta prema kategorijama

	Oranice i vrtovi	Povrtnjaci	Livade	Pašnjaci	Voćnjaci	Vinogradi	Rasadnici košaračka vrba i dr.	Ukupno
Površina (ha)	253,87	6,69	209,47	3,75	47,71	25,46	0,06	547,01

Izvor: Državni zavod za statistiku, 2003.

Od ukupno 692 kućanstva na području općine (prema podacima Državnog zavoda za statistiku iz 2001. godine) Popisom poljoprivrede iz 2003. godine evidentirano je 571 kućanstvo sa korištenim poljoprivrednim zemljištem, te 131 kućanstvo s neobrađenim poljoprivrednim zemljištem. Orađivalo se ukupno 1.788 parcela poljoprivrednog zemljišta, što znači da prosječna veličina parcele iznosi samo 0,31 ha. Ovaj podatak ukazuje da se stanovništvo bavi poljoprivredom kao sporednom djelatnosti te da većinom proizvode samo za potrebe vlastitog kućanstva.

Na istu činjenicu ukazuju i podaci iz ARKOD-a, sustava evidencije zemljišnih parcela u kojem su evidentirani poljoprivredni subjekti koji ostvaruju pravo na potporu.

Nositelji poljoprivredne djelatnosti na području općine su obiteljska poljoprivredna gospodarstva, koja su prema svojoj površini, proizvodnim kapacitetima i ostvarenim ekonomskim rezultatima mala, dok su samo tri poslovna subjekta (obrti i trgovačka društva) registrirana u poljoprivrednim djelatnostima.

Tablica 6: Tipologija poljoprivrednih gospodarstava

Tip poljoprivrednog gospodarstva	Broj poljoprivrednih gospodarstava
Obiteljsko gospodarstvo	107
Obrt	2
Trgovačko društvo	1
UKUPNO	110

Izvor podataka: APPRRR, 2014.

U sustav ARKOD-a upisano je ukupno 314,07 ha poljoprivrednih površina na području općine Marija Gorica, od kojih se većina koristi kao oranice i livade.

Tablica 7: Popis poljoprivrednih površina

Vrsta uporabe	Broj parcela	Površina (ha)
Oranica	424	155,65
Staklenik/plastenik	1	0,01
Livada	330	133,42
Pašnjak	11	6,45
Vinograd	63	10,70
Voćnjak	29	4,42
Orašaste kulture	2	0,77
Mješani trajni nasad	16	2,44
Ostalo zemljište	1	0,21
Ukupno	877	314,07

Izvor: ARKOD, 2014.

Kako je vidljivo iz prethodne tablice, poljoprivredno zemljište je usitnjeno, parcele koje sačinjavaju jedan poljoprivredni posjed su površinom male, a često i međusobno udaljene. U takvim uvjetima evidentno je kako su većina poljoprivrednika na području općine Marija Gorica mali proizvođači koji nemaju odgovarajuća sredstva za proizvodnju (oprema, skladišta, silosi, hladnjače, prerađivački kapaciteti i sl.), koja su pojedinom poljoprivredniku preskupa za nabavu ili izgradnju. Usitnjeno poljoprivredno zemljište onemogućuje veću proizvodnju, rezultira većim troškom po jedinici proizvoda te dovodi u pitanje razvoj poljoprivredne proizvodnje i njezinu održivost.

Baziranost na konvencionalnim metodama obrade zemljišta također je važan problem budući da sa sobom nosi i štetne posljedice kao što su onečišćenje okoliša, pitke vode, tla i zraka. Najveći dio površina obrađuje se poljoprivrednom mehanizacijom, prihranjuje mineralnim i organskim gnojivima, a štiti pesticidima, fungicidima, herbicidima i drugim zaštitnim sredstvima, često u prekomjernim količinama. Uz pretežito konvencionalnu poljoprivredu, jedna od prepreka za daljnji razvoj poljoprivrede mogla bi biti i nepovoljna obrazovna i starosna struktura stanovnika poljoprivrednih kućanstava.

Jedan od načina kako općina Marija Gorica može na najbolji način iskoristiti postojeće resurse i potencijale je svakako i razvoj ekološke poljoprivrede koja je na ovom području tek u začetku, s obzirom da prema podacima iz ARKOD-a na području općine nema niti jednog registriranog ekološkog poljoprivrednika. Raspoloživo poljoprivredno zemljište zadovoljava standarde za ekološku proizvodnju hrane koja može postati jedan od strateških sektora razvoja poljoprivredne proizvodnje na ovom području.

Na području općine Marije Gorica šume gospodarske namjene zauzimaju 336,97 ha ili 16,02% ukupne površine općine te uz poljoprivredno zemljište predstavljaju najznačajniji prirodni resurs ovog područja. Šumama u vlasništvu RH gospodari Uprava šuma Zagreb, a dio šuma se nalazi u privatnom vlasništvu.

Šume ugrožava i agresivan prodor ljudskih aktivnosti koji se očituje u širenju građevinskih područja, prosjecanju šuma infrastrukturnim koridorima te upotrebi kemijskih sredstava na poljoprivrednim površinama u kontaktnim područjima uz šume i zagađenju površinskih i podzemnih voda i drugim efektima suvremene urbanizacije.

LOV I RIBOLOV

Značajan dio šumskog zemljišta na području općine Marija Gorica ima funkciju lovišta. Prostor općine dio je lovišta br. I/106 Dubravica kojim gospodari Lovačko društvo "Vidra" Dubravica, Lovna jedinica Marija Gorica. Društvo je osnovano 1946. godine. Lovna jedinica Marija Gorica ima 28 članova.

Lovno područje obuhvaća površinu od cca. 1370 ha. Na području lovne jedinice Marije Gorice od plemenite divljači obitava: srna, zec, fazan, jarebica, divlja patka i divlji golub. Od grabežljivaca se najčešće pojavljuju: lisica, kuna zlatica, jastreb, sova, te psi i mačke. Osim sportskih lovačkih priredbi, članovi lovačkog društva organiziraju ekološke akcije kao npr. čišćenje šuma i održavanje prirodnih izvora.

Vodne površine na području općine obuhvaćaju vodotokove rijeke Sutle i potoka Gromačno, Stubal, Ribnjak, Curak i Lužnica. Dijelom vodotoka gospodari Športsko ribolovno društvo Šaran Zaprešić. Osim ribolova i ribičkih natjecanja članovi društva provode i brojne ekološke akcije.

TURIZAM

Područje općine Marija Gorica karakterizira čist okoliš, bogatstvo i očuvanost prirodne i kulturne baštine te brojne autohtone osobitosti koje su preduvjeti intenzivnijeg razvoja više selektivnih oblika ruralnog turizma.

Rijeka Sutla, vinorodni brežuljci obrasli bujnim zelenilom, livade, šumsko bogatstvo, raznovrsnost flore i faune, te brojne šetnice predstavljaju izniman potencijal za razvoj izletničkog i sportsko-rekreacijskog turizma, a posebice cikloturizma koji u posljednjih nekoliko godina postaje sve značajnija turistička grana.

Općina Marija Gorica je uključena u projekt Biciklističke rute Zagrebačke županije koji je pokrenut 2002. godine s ciljem povezivanja turističke ponude županije u zaokruženu cjelinu. U okviru projekta određene su i velikim dijelom obilježene biciklističke rute na području županije. U okviru definiranih pravaca, područjem općine prolaze dvije rute, obilježene biciklističkom signalizacijom.

Veliki potencijal za razvoj seoskog turizma predstavljaju brojna obiteljska poljoprivredna gospodarstva koja se, kroz svoju osnovnu djelatnost poljoprivredu, mogu dopunski uključiti u različite oblike pružanja usluga turistima te u djelatnosti prerade na vlastitom imanju.

Na području općine brojni su potencijali za intenzivniji razvoj kulturnog i edukativnog turizma. Uz brojna zaštićena kulturna dobra, posebno je potrebno istaknuti činjenicu da je najveći pisac hrvatskog realizma Ante Kovačić rođen u mjestu Oplaznik na području općine Marija Gorica, te općina može graditi svoj kulturno turistički brend i prepoznatljivost upravo na toj činjenici.

Općina turističku prepoznatljivost ostvaruje i kroz brojne manifestacije: „Štruklijada, štrudlijada i kestenijada“, „Božićni sajam“, „Uskrsni sajam“, „Prvi pljesak“, „Sanjkaški kup“, „Ženski malonogometni turnir“, „Žetvene svečanosti“, „Fašnjak“, „Najlepše biti je mužikaš“. Navedene manifestacije promoviraju gastronomiju, kulturnu baštinu, folklor i ostale etnografske posebnosti ovoga podneblja te tijekom godine privuku nekoliko tisuća posjetitelja.

U razvoju turističkih djelatnosti aktivno sudjeluju i udruge s područja općine, posebice Udruga Marijagorička zipka koja je svoje djelovanje usmjerila na proizvodnju i promociju izvornih gastronomskih proizvoda i lokalnih suvenira te na očuvanje tradicijskih običaja karakterističnih za ovaj kraj.

Općina Marija Gorica član je Turističkog klastera po Sutli i Žumberku koji je osnovan na inicijativu Zagrebačke županije, a obuhvaća pogranična područja Hrvatske i Slovenije. Klaster je osnovan s ciljem formiranja konkurentne turističke ponude, stvaranja prepoznatljive turističke marke i zajedničke turističke proizvode.

S ciljem unapređivanja općih uvjeta boravka turista, razvijanja svijesti o važnosti i gospodarskim, društvenim i drugim učincima turizma, te promocije, očuvanja i unapređenja svih elemenata turističkog proizvoda, 2011. godine osnovana je Turistička zajednica Savsko Sutlanska dolina i brigi koja okuplja pravne i fizičke osobe u djelatnosti turizma, te pravne i fizičke osobe neposredno povezane s tim djelatnostima na području općina Brdovec, Marija Gorica i Dubravica.

Slika 4: Krajoblik Općine Marija Gorica

KOMUNALNA INFRASTRUKTURA

PROMETNA INFRASTRUKTURA

Prometni položaj općine Marija Gorica je iznimno povoljan budući da je područje općine kvalitetno prometno povezano sa gradom Zagrebom, najznačajnijim prometnim čvorištem u državi, odakle se radijalno pružaju glavni prometni pravci Republike Hrvatske. Stoga je prometni položaj općine Marija Gorica jedan od ključnih elemenata njenog prostornog i gospodarskog razvoja.

Slika 5: Prometni položaj Općine Marija Gorica

Prometnu mrežu na području općine Marija Gorica čine sljedeće županijske i lokalne ceste:

Županijske ceste:

- Ž 3005 Dubravica-Vukovo Selo-Harmica
- Ž 3030 Donja Pušća-Marija Gorica-Trstenik Pušćanski-D 225
- Ž 3031 Ž 3005-Marija Gorica
- Ž 3033 Marija Gorica-Križ Brdovečki-Šenkovec-D 225

Lokalne ceste:

- L 31014 Vukovo Selo-Sveti Križ
- L 31010 Ž 3033-Gornji Laduč
- L 31013 Kraj Donji- Marija Gorica
- L 31012 Kraj Gornji-Marija Magdalena

Sve navedene ceste su asfaltirane, međutim na pojedinim dionicama stanje nije zadovoljavajuće te općina Marija Gorica kontinuirano ulaže u modernizaciju cestovne infrastrukture. Na mnogim dionicama zbog konfiguracije terena i uskih prometnica nije moguće izgraditi prometnice u punom profilu niti pripadajuće nogostupe.

Južni dijelovi općine uključeni u sustav javnog prometovanja ZET-a te je na taj način ostvarena i dobra povezanost sa gradom Zagrebom.

Područjem općine prolazi trasa željezničke pruge od značaja za lokalni promet L102 Savski Marof – Kumrovec - državna granica - Imeno, u okviru koje se na području naselja Kraj Donji nalazi željeznička postaja. Navedena dionica je izvan funkcije zbog dotrajalosti.

TELEKOMUNIKACIJE

Područje općine Marija Gorica u potpunosti je pokriveno fiksnim telefonskim linijama, dok je kvaliteta signala mobilne mreže i ADSL mreže nezadovoljavajuća. Zbog zastarjele telekomunikacijske infrastrukture na području općine smanjena je brzina pristupa internetu te dolazi do prekida veze, dok zbog blizine granice sa Republikom Slovenijom dolazi do problema u mobilnoj mreži te prebacivanje korisnika na mreže slovenskih operatera.

ELEKTROOPSKRBA

Područje općine Marija Gorica električnom energijom snabdijeva Elektra Zagreb Pogon Zaprešić. Elektroopskrba mreža je funkcionalno i tehnički u dobrom stanju.

JAVNA RASVJETA

Javna rasvjeta izgrađena je na području svih naselja općine Marija Gorica. U proteklih nekoliko godina izvršena su značajna ulaganja u modernizaciju i proširenje sustava javne rasvjete te je na području cijele općine izgrađena ekološki prihvatljiva i energetski učinkovita javna rasvjeta.

PLINOOPSKRBA

Plinska mreža provedena je svim naseljima općine Marija Gorica. Izvedeni su profili PEHD 90mm i 63mm. Mreža je dimenzionirana sa rezervom od 25 – 30% te će omogućiti spajanje novih potrošača u budućnosti.

VODOOPSKRBA

Vodoopskrba na području općine Marija Gorica riješena je u potpunosti vodoopskrbnim sustavom "Zaprešić". Ovaj vodoopskrbni sustav temelji se na korištenju vodocrpilišta "Šibice" smještenog jugozapadno od Zaprešića, na području savskog aluvija, kojim se zadovoljavaju sve potrebe neposredno gravitirajućih područja, pa tako i općine Marija Gorica.

Opskrbljenost stanovništva općine putem vodoopskrbnog sustava "Zaprešić" iznosi 98%.

ODVODNJA OTPADNIH VODA

Na području općine Marija Gorica nije zadovoljavajuće riješeno pitanje odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda. Otpadne vode sabiru se u septičke jame, koje su nakon izgradnje vodoopskrbnog sustava postale nedovoljnog kapaciteta, tako da postoji opasnost od izlivanja otpadnih voda, što može prouzročiti štetne posljedice za okoliš i zdravlje ljudi.

POSTUPANJE S OTPADOM

Na području općine Marija Gorica provodi se organizirani način prikupljanja, odvoza i zbrinjavanja komunalnog otpada kojeg vrši koncesionar komunalno poduzeće Zaprešić d.o.o. Prikuplja se isključivo miješani komunalni otpad, bez prethodnog izdvajanja korisnih (i štetnih) otpadnih tvari. Odvoz otpada se vrši jednom tjednom, a prikupljeni se otpad odlaže na gradski deponij Zaprešić. Zbog malog broja stanovnika ne predviđa uređenje odlagališta komunalnog otpada na području općine.

Prema dostupnim podacima, na području općine nema divljih odlagališta otpada.

S ciljem unapređenja sustava gospodarenja komunalnim otpadom, u sljedećem se razdoblju planira nabava posuda za odvojeno prikupljanje otpada iz kućanstava te nabava i postavljanje zelenih otoka na ukupno pet lokacija na području općine.

GROBLJA

Na području općine uređena su groblja u Mariji Gorici uz župnu crkvu te u Sv. Križu uz kapelu Sv. Križa. Na oba groblja osigurana je osnovna infrastruktura kroz izgradnju mrtvačnica. Kapaciteti groblja za sada zadovoljavaju potrebe, a budućem se razdoblju planira izgradnja novih grobnih mjesta na groblju u Mariji Gorici te proširenje groblja u Sv. Križu.

DRUŠTVENE DJELATNOSTI I INFRASTRUKTURA

Područje društvenih djelatnosti predstavlja izuzetno važan segment društvenog života, koji je u neposrednoj interakciji s ostalim područjima života, pa je neupitna potreba njihovog razvitka, budući da su one u funkciji općeg razvoja.

Većina površina za smještaj društvenih i javnih sadržaja grupirana je u središtu naselja Marija Gorica.

JAVNA UPRAVA

Općina Marija Gorica ustrojena je kao jedinica lokalne samouprave unutar Zagrebačke županije. U administrativnom središtu Općine, naselju Marija Gorica, smještena je općinska uprava, a za upravne poslove nadležan je Jedinstveni upravni odjel.

Slika 6: Zgrada Općinske uprave

Na području općine Marija Gorica osnovani su mjesni odbori kao oblik neposrednog sudjelovanja građana u odlučivanju o lokalnim poslovima od neposrednog i svakodnevnog utjecaja na život i rad građana. Na području općine djeluje pet mjesnih odbora: MO Kraj Gornji i Bijela Gorica, MO Marija Gorica, MO Sveti Križ, MO Trstenik i MO Kraj Donji.

ODGOJNO OBRAZOVNA INFRASTRUKTURA

Obrazovni sustav na području općine Marija Gorica obuhvaća obrazovne programe koji se provode na razini predškolskog i osnovnoškolskog obrazovanja.

Privatni dječji vrtić „Bambi“ započeo je s radom 2006. godine. Smješten je na području naselja Marija Gorica i trenutno ga pohađa 42 djece. S djecom rade četiri odgojitelja, a provode se i kraći programi engleskog i njemačkog jezika, te folklor. Uz program dječjeg vrtića, osigurana je i provedba programa predškolskog odgoja.

Osnovna škola u Mariji Gorici osnovana je 1854. godine, kada je marijagorički kapelan Ferdinand počeo podučavati djecu mještana. Godine 1857. uvedena je tzv. "javna učiona" pod

ravnateljstvom Tome Gajdeka, katehete Ferdinanda Mikelinija i prvog privremenog učitelja Ilije Staraveskija, a 1862. godine na Prvoj hrvatskoj izložbi u Zagrebu škola u Mariji Gorici odlikovana je medaljom i pohvalnicom.

Školska zgrada sagrađena je 1924. godine, a 1954. godine, prilikom proslave velike obljetnice 100 godina postojanja, škola dobiva naziv OŠ Ante Kovačića, bivšeg polaznika te škole.

U razdoblju od 1954/55. do 1959. škola je prerasla od osnovne šestogodišnje u osnovnu školu s osam razreda. Škola se dograđuje, a na zemljištu uz školu uređuje se sportsko igralište. Od 1977. Osnovna škola Ante Kovačića postaje područna škola OŠ Ivane Brlić-Mažuranić, Prigorje Brdovečko, a od početka 2007. godine dobiva status samostalne škole. Školu trenutno pohađa 128 učenika.

Neposredno uz školsku zgradu postavljen je kip književnika Ante Kovačića.

Slika 7: Osnovna škola Ante Kovačića,

Slika 8: Bista Ante Kovačića

SPORTSKO REKREATIVNI SADRŽAJI I INFRASTRUKTURA

Sportsko rekreativni sadržaji zastupljeni su na području naselja Kraj Donji (travnato nogometno igralište) i naselja Trstenik (asfaltirano igralište), dok se na području naselja Marija Gorica stanovništvo koristi školskom sportskom dvoranom.

S ciljem unapređenja obrazovne i sportske infrastrukture definiran je projekt dogradnje školske sportske dvorane u Mariji Gorici, koji se nalazi u završnoj fazi i koji će zadovoljiti potrebe za sportskim sadržajima stanovništva općine i okolice.

Dječja igrališta izgrađena su na području naselja Žlebec Gorički, Trstenik i Kraj Donji.

ZDRAVSTVO I SOCIJALNA ZAŠTITA

Općina Marija Gorica kao jedinica lokalne samouprave osigurava uvjete za zaštitu, očuvanje i poboljšanje zdravlja stanovništva na svom području kroz organizaciju zdravstvene zaštite na primarnoj razini. Ambulanta opće/obiteljske medicine i stomatološka ordinacija smještene su u naselju Marija Gorica.

Opskrba farmaceutskim proizvodima osigurana je u poslovnici Ljekarna Zagrebačke županije.

Od ustanova stanove socijalne skrbi na području općine djeluje Obiteljski dom za starije i nemoćne Tajin dom, u privatnom vlasništvu, kapaciteta 20 štićenika. Sukladno definiranim potrebama, u budućem razdoblju planira se osnivanje još jednog doma za starije i nemoćne u prostorima Društvenog doma u naselju Kraj Gornji.

JAVNI PROSTORI

Na prostoru općine nekoliko je objekata koji osiguravaju prostor za okupljanje mještana i posjetitelja te organizaciju različitih društvenih sadržaja, zbog čega imaju važnu ulogu u društvenom životu lokalne zajednice.

Uz zgradu Općine u kojoj je dio prostora namijenjen za društvene potrebe mještana, društveni domovi izgrađeni su u naseljima Marija Gorica, Sveti Križ, Trstenik, Kraj Donji i Kraj Gornji te su mjesta održavanja različitih kulturnih, umjetničkih i zabavnih manifestacija koje obogaćuju društveni život stanovništva. Kontinuirano se vrše ulaganja u adaptaciju i rekonstrukciju navedenih objekata.

Za održavanje društvenih događanja i manifestacija povremeno se koriste i vatrogasni domovi lokalnih dobrovoljnih vatrogasnih društava (Bijela Gorica, Marija Gorica i Trstenik) te sportska dvorana Osnovne škole Ante Kovačić u Mariji Gorici.

Središnji park u naselju Marija Gorica također je mjesto održavanja brojnih manifestacija, priredbi i okupljanja na području općine. U budućem razdoblju planiraju se brojni novi sadržaji, a postojeći će se odgovarajućim mjerama poboljšati i usmjeriti na odgovarajuće korištenje čime će omogućiti društveno oživljavanje naselja.

CIVILNO DRUŠTVO

Udruge su važan čimbenik društvenog života na području općine Marija Gorica, a spektar pitanja kojima se bave je širok. Osnivaju se kao oblik slobodnog i dobrovoljnog udruživanja više fizičkih, odnosno pravnih osoba, te kroz svoje djelovanje unapređuju kvalitetu društvenih sadržaja, ali i zagovaraju interese različitih društvenih skupina, čime pozitivno utječu na trajne društvene promjene u lokalnoj zajednici.

Prema podacima Registra udruga na području općine Marija Gorica djeluju sljedeće udruge:

R.br.	Naziv udruge	Djelatnost
1.	Dobrota	Humanitarna djelatnost
2.	Dobrovoljno vatrogasno društvo Sveti Križ	Vatrogasna djelatnost
3.	Kulturno umjetničko društvo Zgubidan	Kulturno umjetnički amaterizam
4.	Marija od pohoda	Glazbena djelatnost
5.	Marijagorička zipka	Kulturna djelatnost
6.	Udruga mladeži Općine Marija Gorica	Okupljanje mladeži
7.	Udruga vinogradara i vinara marijagoričkog kraja	Poljoprivredna djelatnost
8.	Vatrogasna zajednica Općine Marija Gorica	Vatrogasna djelatnost
9.	Zlatna nota	Kulturna djelatnost
10.	Dobrovoljno vatrogasno društvo Bijela Gorica	Vatrogasna djelatnost
11.	Klub uzgajatelja papiga	Zoološka djelatnost
12.	Klub tajlandskog boksa Jastrebo	Sportska djelatnost
13.	Dobrovoljno vatrogasno društvo Celine	Vatrogasna djelatnost
14.	Dobrovoljno vatrogasno društvo Trstenik	Vatrogasna djelatnost
15.	Klub mladih Mrvica band	Okupljanje mladeži
16.	Dobrovoljno vatrogasno društvo Marija Gorica	Vatrogasna djelatnost
17.	Nogometni klub „Mladost“	Sportska djelatnost
18.	Udruga umirovljenika	Okupljanje umirovljenika

Izvor: Registar udruga RH

Mnoge udruge nemaju sustavne izvore financiranja i svoje redovite programe i aktivnosti uglavnom provode volonterski uz pojedinačna pokroviteljstva ili se financiraju iz proračuna Općine.

KULTURNA BAŠTINA

Krajobrazna osobitost i posebnost područja općine Marija Gorica je dinamični reljef brežuljaka Marijagoričkog pobrđa. Dio prostora općine vrednovan je kao područje kulturnog krajolika, osobito padine s tradicionalnim selima i brežuljcima obrađenim vinogradima te nizinsko područje uz rijeku Sutlu.

Općinu Marija Gorica također karakterizira iznimno bogatstvo kulturnih dobara koje u budućnosti može postati temelj gospodarskog razvoja ovog područja, posebice kroz intenzivniji razvoj turističkih djelatnosti. Na području općine, prema podacima Ministarstva kulture, registrirano je 10 zaštićenih kulturnih dobara.

Oznaka dobra	Mjesto	Naziv	Vrsta kulturnog dobra
Z-3841	Kraj Donji	Kurija Kraj Donji	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-4823	Kraj Gornji	Tradicijska okućnica, Voćarska 5	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-3918	Marija Gorica	Crkva Blažene Djevice Marije od Pohoda	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-6181	Marija Gorica	Kapela sv. Križa u Križu Brdovečkom	Nepokretno kulturno dobro – pojedinačno
Z-3525	Marija Gorica	Kuća Krulc	Nepokretno kulturno dobro – pojedinačno
Z-5627	Marija Gorica	Kulturno-povijesna cjelina Marija Gorica	Nepokretno kulturno dobro - kulturno – povijesna cjelina
Z-2417	Marija Gorica	Orgulje u crkvi Blažene Djevice Marije od Pohoda	Pokretno kulturno dobro – pojedinačno
Z-1136	Sveti Križ	Arheološka zona	Nepokretno kulturno dobro - kulturno – povijesna cjelina
Z-4530	Sveti Križ	Inventar crkve sv. Križa	Pokretno kulturno dobro – zbirka
Z-4758	Žlebec Gorički	Tradicijska okućnica, Žlebec Gorički 38	Nepokretno kulturno dobro – pojedinačno

Izvor: Ministarstvo kulture

Zaštićena kulturno povijesna cjelina obuhvaća središte naselja Marija Gorica, crkvu, župni dvor i park. Područje je ljevkastog oblika, s prilaznim cestama iz raznih smjerova uz koje se koncentrirala najstarija gradnja. Dominanta naselja je župna crkva sv. Marije od Pohoda, samostalno također zaštićena kao kulturno dobro.

Crkva je podignuta u središtu naselja sa svetištem na zapadnoj strani. Sagrađena je 1517. godine u sklopu franjevačkog samostana, a proširena, preoblikovana i barokizirana u razdoblju od 1753. do 1758. godine. Sačuvan je vrijedni barokni inventar te gotički kip Bogorodice na mramornom oltaru, vrlo rijedak u Sjeverozapadnoj Hrvatskoj. Na mjestu srušenog samostana sagrađen je 1843. godine klasicistički župni dvor prema planu graditelja Angela Chiccoa. U posljednjih nekoliko godina, uložena su značajna financijska sredstva u obnovu crkve te se ista nalazi u vrlo dobrom stanju.

Slika 9: Crkva Blažene Djevice Marije od Pohodenja

Slika 10: Orgulje u crkvi Blažene Djevice Marije od Pohodenja

Od inventara zaštićene su orgulje s 14 registara, 2 manuala i pedalom, djelo Ivana Jurja Eisla iz 1759. godine. Orgulje, izvorne u svim svojim dijelovima, rijedak su primjer umjetnički i povijesno vrijednog instrumenta na području sjeverne Hrvatske.

Od ostalih sakralnih građevina, zaštićena je Kapela sv. Križa okružena grobljem, smještena je na južnom rubu naselja Križ, na povišenom platou odakle dominira prostorom ovoga kraja. Crkva je nastala sukcesivnom gradnjom od srednjega vijeka do 19. stoljeća. Kontinuirano se ulaže u zaštitu i očuvanje građevine te se ista nalazi u vrlo dobrom stanju. Osim kapele, vrlo je vrijedan i inventar (glavni oltar iz 1757. godine, oltar Trećega Isusa u bočnoj kapeli rokoko je djelo oko 1760. godine te bočni oltari Presvetog Srca Isusovog i BDM iz 19. stoljeća).

Od profane baštine, potrebno je istaknuti kuću Krulc, podignutu u središtu naselja, u drugoj polovici 19. stoljeća. Obnova građevine je u posljednjoj fazi te će u istoj biti smješteni brojni sadržaji s ciljem poboljšanja društvenog i kulturnog života zajednice – knjižnica, zavičajni muzej, vinoteka i turistički informativni centar.

Na području sjeverozapadne Hrvatske nalazi se veći broj tradicijskih stambenih građevina, kurija, koje su bile središta feudalnih posjeda i kojima su vlasnici bile imućnije obitelji toga vremena. Jedna takva građevina nalazi se na području općine Marije Gorica, smještena nedaleko od ceste koja iz smjera Marije Gorice vodi prema Pušći. Kurija Kraj Donji spominje se već krajem 16. stoljeća, međutim, današnja je kurija u cjelini građena u prvoj polovici 19.

stoljeća. U blizini je izgrađena i gospodarska zgrada koja je u vrlo lošem stanju. Nekada je iz pravca kurije prema dolini Sutle vodio perivoj, od kojeg su danas vidljivi samo ostaci. Kurija Kraj Donji svojim prostornim ustrojem, gabaritom, konstruktivnim sustavom i oblikovanjem pročelja pripada karakterističnoj skupini stambenih kurijalnih objekata iz prve pol. 19. stoljeća. Zbog nedostatka financijskih sredstava, izložena je propadanju.

Slika 11: Kuća Krulc

Slika 12: Kurija Kraj Donji

Pod zaštitom Ministarstva kulture također se nalazi tradicijska okućnica u Kraju Gornjem koja obuhvaća pomoćne gospodarske zgrade: staju s kolnicom („štala sa sušom“), sjenik sa svinjcima („senik“), svinjce („svinjaki“) i bunar („zdenec“), te tradicijska okućnica u Žlebecu Goričkom, koja je očuvana u neizmijenjenom obliku te predstavlja cjelinu karakterističnu za razdoblje druge polovice 19. i početka 20. stoljeća.

Na području općine pod zaštitom je arheološka zona Sveti Križ, gdje su pronađeni ostaci naselja iz starijeg željeznog doba. Naselje se nalazi na prostranom uzvišenju strateškog značaja iznad Savske doline s kojeg se pruža pogled na Samoborsko gorje, Žumberak, dolinu Sutle i Krško polje. Na lokalitetu su pronađeni ostaci naseobinskih objekata s očuvanim podnicama prapovijesnih kuća i vrijednim pokretnim arheološkim materijalom koji pripada kasnom brončanom i starijem željeznom dobu (9. – 3. st pr. Kr.) Posebno je značajan nalaz kneževskog groba s ostacima kneževske opreme, između ostalog i brončane kacige koja oblikom i načinom izrade predstavlja rijedak i jedinstven nalaz, prvi ovakve vrste u Europi.

Uz navedena zaštićena kulturna dobra, Prostornim planom uređenja općine Marija Gorica evidentiran je i niz kulturnih dobara nižeg, regionalnog ili lokalnog značaja. Među njima je posebno potrebno istaknuti rodnu kuću književnika Ante Kovačića, najvećeg pisca hrvatskog realizma, rođenog u naselju Oplaznik na području općine Marija Gorica.

Rodna kuća Ante Kovačića primjer je tradicijskog graditeljstva s kraja 19. stoljeća, karakterističnog za marijagorički kraj, te ima iznimnu graditeljsku, etnografsku i kulturološku vrijednost. Kako je kuća zbog dugogodišnjeg neulaganja bila izložena propadanju, rastavljena je na dijelove te je definiran projekt rekonstrukcije iste u okviru većeg tradicijskog imanja, na kojemu će biti smještene ukupno tri kuće s okućnicom karakterističnom za marijagorički kraj

Slika 13: Rodna kuća književnika Ante Kovačića

Slika 14: Tradicijska okućnica

Također, na području općine postoji veći broj tradicijskih stambenih građevina, karakterističnih za ovo područje, najčešće prizemnica drvene građe. Prevladavaju zidovi građeni od vodoravno složenih tesanih greda s različito napravljenim usjecima za njihovo čvrsto spajanje na uglovima. Krovovi su nešto strmiji na četiri strehe i vrlo često sa smanjenim trokutnim zabatnim strehama, prekriveni pločastim crijepom, a katkada i tesanim daščicama. Prizemnice obično imaju trodijelni tlocrt. U sredini se nalazi kuhinja s poluotvorenim ognjištem. S jedne strane kuhinje nalazi se veća soba (hiža) tj. prostorija za dnevni boravak, a s druge strane manja (hižica) koja je osim stambene katkada imala i funkciju ostave. Pojedine kuće su s jedne ili dvije strane opasane trijemom. Na kosom terenu, kojeg na području općine ima u izobilju, kuće su često podzidane kamenom pa je tu dobivena podrumaska prostorija ili spremište.

Na temelju navedenog, vidljivo je da područje općine Marija Gorica karakterizira značajan broj primjeraka vrijedne kulturne baštine. Očuvanje, obnova, revitalizacija i odgovarajuća prezentacija navedenih kulturnih dobara mogla bi značajno pridonijeti turističkoj, kulturnoj i edukativnoj ponudi općine, stoga je potrebno kontinuirano djelovati na uključenju istih u gospodarski razvitak ovog područja.

PROGRAMSKI ELEMENTI

METODOLOŠKI OKVIR

Strateški plan gospodarskog razvoja temeljni je dokument Općine Marija Gorica koji omogućuje:

- jasno definiranje potreba u razvoju,
- usuglašavanje oko razvojnih prioriteta, te
- razvijanje ideja i predlaganje projekata koji opravdavaju investiranje javnih sredstava u pojedina područja.

U procesu izrade Strateškog plana gospodarskog razvoja općine Marija Gorica primijenjena je suvremena participativna EU metodologija strateškog planiranja. Planiranje je temeljeno na potrebama zajednice kao i na osobitostima područja, a usmjereno je prema mogućim provedbenim rješenjima koja uključuju suradnju i uključenost lokalnih sudionika, interesnih skupina i stručnjaka tijekom svih faza rada.

Primijenjen je metodološki princip „od pojedinačnog ka općem“ koji implicira sagledavanje i međusobno koordiniranje razvojnih mogućnosti na području općine te njihovo usustavljenje u smislene razvojne mjere.

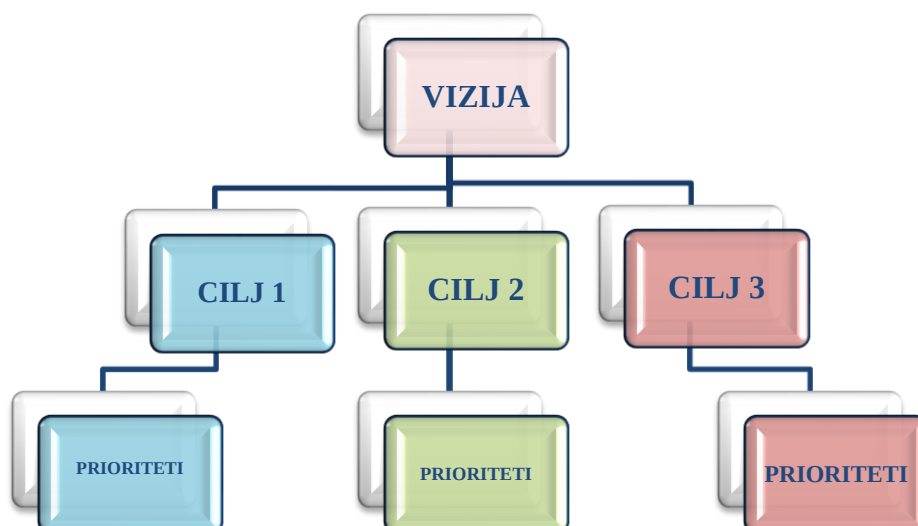
Metodološki pristup tako karakteriziraju transparentnost planskog procesa, multidisciplinarnost pristupa, uključivanje javnosti i planiranje temeljeno na relevantnim podacima.

Sveobuhvatnom analizom iscrpno su razrađena sva značajnija razvojna obilježja i trenutna situacija u: infrastrukturi, gospodarstvu, te na području civilnog i društvenog sektora. Zatim su u nastavku ista razrađena i prikazana u kontekstu razvojnih mogućnosti i prijetnji.

Potom je postavljena vizija, kroz proces realizacije vizija prolazi kroz tri faze preoblikovanja i prilagodbe. U prvoj fazi postavljena je početna vizija kao rezultat analize stanja i predstavlja okosnicu ideje, u drugoj fazi vizija se preoblikuje prema izrađenoj swot analizi, nakon definiranih snaga, slabosti, mogućnosti i prijetnji. Posljednja faza preoblikovanja vizije nastupa nakon definiranih ciljeva gdje je ista predstavljena kao završna vizija.

Nakon izrađene SWOT matrice, odnosno analize razvojnih snaga, slabosti, mogućnosti i prijetnji, te definirane završne vizije općine, postavljeni su strateški razvojni ciljevi i prioriteti.

Nakon definiranih strateških razvojnih ciljeva i prioriteta, predložene su mjere neophodne za realizaciju postavljenih ciljeva, uz prethodno ostvarenje niza aktivnosti i podaktivnosti koje su značajne za jačanje gospodarstva, izgradnju i modernizaciju infrastrukture, te razvoj civilnog i društvenog sektora, okoliša i društva u cjelini.

Završni dio Strateškog plana obuhvaća financijski okvir za provedbu, usklađenost dokumenta sa županijskom razvojnom strategijom, potencijalne izvore financiranja projekata u okviru strategije te implementaciju, nadzor i praćenje provedbe strategije.

Svrha izrade strategije je stvoriti kvalitetan razvojni plan u skladu sa standardima EU, kao osnovu budućeg sveobuhvatnog razvoja općine, koji će u konačnici omogućiti kvalitetniji život svakom stanovniku općine Marija Gorica.

Uspješnost provođenja Strateškog plana temelji se na usmjeravanju energije, vremena i snage na područja koja možemo kontrolirati sa svrhom postizanja cilja, te na snazi javno-privatnog partnerstva i zajednice u cijelosti.

Shematski prikaz procesa izrade strateškog planiranja:

VIZIJA RAZVOJA OPĆINE

Strateški plan gospodarskog razvoja općine Marija Gorica je temeljni dokument za ostvarenje ciljeva, a temelji se na ocijeni postojećeg stanja, jasno definiranoj viziji, te na njima utemeljenim strateškim ciljevima i prioritetima razvoja, koji su detaljnije razrađeni kroz mjere, na osnovi kojih se kroz dugoročno plansko razdoblje projicira socio-ekonomski razvoj.

Vizija se pojavljuje kao polazište i odredište u procesu strateškog planiranja ukupnog održivog razvoja područja općine, mora biti ambiciozna, poticajna, a istovremeno i realna. Predstavlja uzornu sliku budućnosti, te podrazumijeva dostizanje željenog stupnja gospodarskog razvoja i životnog standarda stanovništva. Vizija razvoja općine Marija Gorica je sažeti prikaz budućeg željenog stanja u općini, a odgovara na pitanje kako vidimo općinu Marija Gorica u budućnosti.

Općina Marija Gorica zajednica je stabilnog i inovativnog gospodarstva, temeljenog na razvijenoj eko poljoprivredi, s unaprijeđenom društvenom i komunalnom infrastrukturuom u očuvanom okolišu. Područje je bogato prirodnim ljepotama, kulturnom baštinom i tradicijskim običajima čije su vrijednosti pretočene u raznoliku, kvalitetnu i privlačnu turističku ponudu. Zasnovana je na principima održivog razvoja i stoga je sredina kvalitetnog življenja svih generacija, a veliki potencijal mladim obiteljima.

SWOT ANALIZA

Svaki plan i program koji uključuje razvojnu komponentu, odnosno analizira problematiku i definira ciljeve razvoja, sadrži u ovom programskom dijelu SWOT analizu.

SWOT je akronim nastao od engleskih riječi:

- strenghts - snaga
- weaknes - slabost
- opportunities - mogućnost
- threats – prijetnje

SWOT analiza je analitički okvir za dobivanje relevantnih informacija o općini Marija Gorica i o okolini u kojoj djeluje sada i u budućnosti. Svrha analize je utvrđivanje mogućnosti i prijetnji u okolini i vlastitih snaga i slabosti. Temelji se na pretpostavci da se najveći uspjeh postiže maksimiziranjem vlastitih snaga i prilika u okolini uz istodobno minimiziranje prijetnji i slabosti.

SWOT analiza omogućila je prepoznavanje unutarnjih snaga i slabosti zajednice ali i mogućnosti (prilika) i prijetnji (ograničenja) iz okruženja. Između mnogih konsenzusom su zatim izabrane samo najbitnije snage, slabosti, mogućnosti i prijetnje, te stavljene u korelacijsku tabelu. U daljnjem tekstu prikazane su snage, slabosti, prilike i prijetnje klasificirane prema strateškim ciljevima.

SWOT ANALIZA: ODRŽIVI GOSPODARSKI RAZVOJ

SNAGE	SLABOSTI
▪ Blizina većih urbanih središta (Zaprešić 11km, Samobor 34km, Zagreb 35km) ▪ Dobra suradnja s institucijama na regionalnom nivou ▪ Osnovana poduzetnička zona - Kraj Donji (istočni i zapadni dio) ▪ Izrađen prostorni plan kao planska i dokumentacijska podloga razvoja poduzetničke zone ▪ Tradicija obrtništva i poduzetništva – 37 poduzetnika i 33 obrta ▪ 80,8% ukupne površine šumsko i poljoprivredno zemljište ▪ 94,3 ha najkvalitetnije poljoprivredne površine prostorne kategorije P1 ▪ Postojanje potencijala za razvoj	▪ Loša prometna povezanost naselja na sjeveru sa susjednim općinama i gradovima ▪ Neriješeni imovinsko pravni odnosi na području poduzetničke zone ▪ Ograničen sadržaj gospodarskih funkcija na području općine Marija Gorica ▪ Nedovoljno korištenje inovacija i novih tehnologija ▪ Neravnomjerno razvijena sva naselja općine ▪ Poljoprivreda i šumarstvo nedovoljno i neadekvatno razvijeni ▪ Nedovoljna iskorištenost kvalitetnih obradivih poljoprivrednih površina ▪ Nedovoljna iskorištenost potencijala

povrtlarstva i preradu proizvoda ▪ Osnivanje poljoprivredne zadruge ▪ Značajan dio površine, umjereno strme padine, pogodne za vinogradarstvo ▪ Turistički atraktivan i očuvan prirodni krajobraz ▪ Raznolika flora i fauna ▪ Sudjelovanje u projektu Biciklističke rute ZG županije ▪ Sudjelovanje u projektu Turistički klaster po Sutli i Žumberku ▪ Turistički prepoznatljive manifestacije ▪ Definiran prostor za Turistički informativni centar, vinoteku, muzej u kući Krulc ▪ Definiran projekt obnove rodne kuće književnika Ante Kovačića ▪ Postojanje OPG-a koji imaju potencijala za razvoj seoskog turizma ▪ Postojanje privatnih kuća (uređenih okućnica) u stilu stare građevinske baštine za korištenje u turističke svrhe ▪ Postojanje željezničke pruge za turističke svrhe ▪ Kontinuiran rast broja stanovnika – 2233 (+324) u posljednjih 30 godina ▪ Poboljšana obrazovna struktura stanovništva u posljednjih 10 god. ▪ Postojanje poticajnih mjera za zapošljavanje	za razvoj eko poljoprivrede ▪ Nedostatak znanja i vještina OPG-a za proizvodnju i preradu povrtlarskih proizvoda ▪ Usitnjenost poljoprivrednog zemljišta, male parcele ▪ Konvencionalna metoda obrade zemljišta ▪ Nedovoljno korištenje potpora u poljoprivredi ▪ Nedostatak znanja i kompetencija OPG-a koji imaju potencijal za razvoj turizma ▪ Nedovoljna iskorištenost prirodnih, kulturnih i ostalih resursa za razvoj ruralnog turizma ▪ Nedovoljna iskorištenost potencijala za razvoj kulturnog i edukativnog turizma ▪ Nedovoljna iskorištenost potencijala za razvoj izletničkog, sportsko-rekreacijskog, lovno-ribolovnog turizma ▪ Nedostatak smještajnih kapaciteta u odnosu na mogućnosti ▪ Nedovoljno inovativnosti i sadržaja u turizmu ▪ Nefunkcionalnost željezničke pruge za turističke svrhe ▪ Još uvijek nepovoljna obrazovna struktura stanovništva prema prosjeku RH ▪ Značajan udio starog stanovništva ▪ Relativno visoka stopa nezaposlenosti ▪ 30% nezaposlenih osoba u kategoriji dugotrajno nezaposlenih ▪ Veliki udio mladih nezaposlenih osoba ▪ Nedovoljno korištenje poticajnih mjera za zapošljavanje
PRILIKE	PRIJETNJE
▪ Korištenje vanjskih izvora financija	▪ Stagnacija i pad gospodarske

(EU fondovi) ▪ Osposobljavanje i poticanje malih proizvođača za zajednički nastup na tržištu ▪ Poticanje razvoja malih gospodarstava uključujući lokalne specifičnosti kojima se može ojačati njihova konkurentnost, održivost i isplativost ▪ Organiziranje edukacije namijenjenih poduzetnicima i poduzetnicima početnicima ▪ Umrežavanje lokalnih poduzetnika, obrtnika i poljoprivrednika ▪ Poticanje inovacija u poljoprivredi ▪ Snažnije povezivanje poljoprivrede i turizma ▪ Udruživanje u poljoprivredne zadruge radi bolje nabave, prodaje i prerade proizvoda ▪ Veliki potencijal za razvoj ekoruralnog, sportsko-rekreacijskog, lovno-ribolovnog turizma ▪ Brendiranje autohtonih proizvoda ▪ Stvaranje povoljne klime za ostanak mladih ljudi (posebno visokoobrazovanih) ▪ Daljnji razvoj turističkih sadržaja	aktivnosti uslijed globalne gospodarske krize i recesije ▪ Nedovoljno efikasna administracija državne uprave ▪ Otežano financiranje poduzetničkih projekata ▪ Nedostatak tržišta za poljoprivredne i druge proizvode ▪ Trend starenja stanovništva ▪ Slaba kupovna moć stanovništva ▪ Prirodne nepogode (suše, poplave) ▪ Ne dobivanje suglasnosti za korištenje želj. pruge u turističke svrhe ▪ Tromost državne administracije
---	--

SWOT ANALIZA: OČUVANJE I ODRŽIVI RAZVOJ PROSTORA

SNAGE	SLABOSTI
▪ Izrađen prostorni plan kao planska i dokumentacijska podloga razvoja i implementacije infrastrukturnih projekata ▪ Kontinuirano ulaganje u modernizaciju cestovne infrastrukture ▪ Izrađena projektna dokumentacija za uređenje otpadnih voda ▪ 98% izrađen vodoopskrbni sustav ▪ 100% pokrivenost elektroenergetskom mrežom ▪ 100% pokrivenost plinske mreže na	▪ Uske prometnice i nedostatak pripadajućih nogostupa ▪ Zastarjela telekomunikacijska infrastruktura ▪ Onečišćenje okoliša uzrokovano neadekvatnim zbrinjavanjem otpadnih voda ▪ Nedovoljna osviještenost građana o potrebi razvrstavanja otpada ▪ Nedovoljna primjena energetske učinkovitosti u javnom i privatnom sektoru

području cijele općine ▪ Modernizirana javna rasvjeta na području cijele općine ▪ Organiziran odvoz i zbrinjavanje komunalnog otpada ▪ Ulaganje u sustav gospodarenja otpadom ▪ Brojna arheološka nalazišta ▪ Iznimno bogata kulturno-povijesna baština ▪ Registrirano 10 zaštićenih kulturnih dobara ▪ U tijeku osnivanje knjižnice u prostorima kuće Krulc ▪ Postojanje prostora za Turistički informativni centar, vinoteku, muzej u kući Krulc ▪ Definiran projekt obnove rodne kuće književnika Ante Kovačića u turističke svrhe ▪ Turistički prepoznatljive manifestacije	▪ Nedovoljna promocija OIE i energetske efikasnosti ▪ Nedovoljna osviještenost građana o primjeni OIE u kućanstvu
PRILIKE	PRIJETNJE
▪ Dugoročno planiranje ▪ Jače ulaganje u pripremu potrebne planske i projektne dokumentacije ▪ Prilagodba postojeće dokumentacije potrebama natječaja na tržištu ▪ Pravilno gospodarenje energijom ▪ Promicanje novih tehnologija vezanih za energiju i očuvanje okoliša ▪ Postojanje poticajnih mjera za korištenje OIE	▪ Skupa administracija na državnoj razini ▪ Dugotrajan proces izrade (pripreme) projektne dokumentacije ▪ Nedostatak financijskih sredstava na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini ▪ Česta izmjena zakonske regulative ▪ Nepostojanje svih potrebnih zakonskih akata za poticanje određenih aktivnosti u smislu OIE

SWOT ANALIZA: JAČANJE DRUŠTVENE ODGOVORNOSTI I SOCIJALNE OSJETLJIVOSTI

SNAGE	SLABOSTI
▪ Osnovani mjesni odbori ▪ Obrazovni programi na razini predškolskog i osnovnoškolskog obrazovanja ▪ Funkcionalni objekti za predškolsko i osnovnoškolsko obrazovanje ▪ Ulaganje u sportsku infrastrukturu ▪ Zastupljeni sportsko-rekreativni sadržaji ▪ Izgradnja školske športske dvorane u tijeku ▪ Zadovoljavajuća razina zdravstvene zaštite na primarnoj razini ▪ Planirano ulaganje u postojeće i nove društvene sadržaje ▪ Veliki broj udruga koje pokrivaju šira područja društvenog života	▪ Skupo održavanje društvene infrastrukture zbog dotrajalosti i nedostatka ulaganja u renoviranje ▪ Nedovoljna zastupljenost dječjih igrališta ▪ Nedovoljno razvijena suradnja javnog, privatnog i civilnog sektora ▪ Nedovoljan broj neformalnih oblika obrazovanja za djecu i mlade ▪ Nedovoljna osviještenost stanovništva prema socijalno isključenim skupinama društva ▪ Nedovoljno razvijeni izvaninstitucionalni oblici socijalne skrbi i usluga ▪ Nedovoljno razvijeno volonterstvo ▪ Nedovoljno razvijena svijest o ulozi civilnog društva u zajednici ▪ Nedostatak financijskih sredstava za jači rad udruga ▪ Nedovoljna umreženost i suradnja između udruga ▪ Nedovoljna informiranost udruga o mogućnostima korištenja EU fondova i nacionalnih programa
PRILIKE	PRIJETNJE
▪ Jače korištenje sredstava fondova EU i brojnih nacionalnih programa za poticanje društvenog razvoja ▪ Organiziranje edukacija za organizacije civilnog društva o mogućnostima korištenja sredstava EU fondova ▪ Jačanje sustava cjeloživotnog učenja ▪ Senzibiliziranje svih društvenih slojeva za koordinirano djelovanje na podizanju socijalnog standarda i pomoći socijalno ugroženima	▪ Nedostatak sredstava za unapređenje kulturnog života stanovništva, izgradnju i održavanje kulturnih institucija i programa ▪ Sve veća potreba za uslugama socijalne skrbi ▪ Financijska nestabilnost organizacija civilnog društva

STRATEŠKI CILJEVI RAZVOJA

Razvojni ciljevi imaju ključnu važnost za ostvarenje vizije razvoja općine Marija Gorica. Ciljevi opisuju namjeravane ishode te su jasno formulirani, međusobno usklađeni te društveno i okolišno prihvatljivi. Definirani su na temelju identificiranih snaga, slabosti, mogućnosti i prijetnji iskazanih u SWOT analizi, odnosno temeljem svih prethodnih istraživanja i analiza, a međusobno se nadopunjuju i nadovezuju na prijašnje razvojne smjernice te su usklađeni sa strateškim ciljevima krovnih dokumenata.

Postavljena su tri strateška cilja, s prioritetima i mjerama koji navode rješenja za izradu razvojnih projekata koji se trebaju provoditi kako bi mogli pratiti njihove rezultate i mjeriti njihovu efikasnost i efektivnost. Oni počivaju na raznovrsnosti, količini i vrijednosti vlastitih resursa predmetnog područja, upućuju na potrebu pronalaženja mogućnosti i načina za njihovu tržišnu orijentiranost. Sve u cilju ostvarenja veće dodane vrijednosti, gospodarskog rasta, razvoja i zapošljavanja te time povećavanje društvenog i životnog standarda.

CILJ 1

ODRŽIVI GOSPODARSKI RAZVOJ

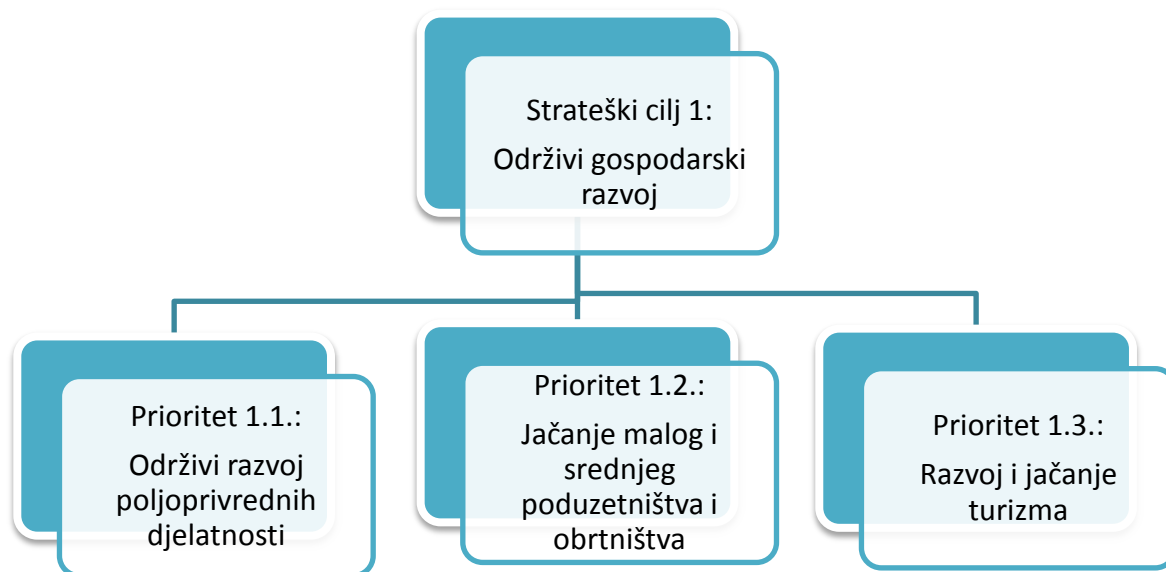
CILJ 2

OČUVANJE I ODRŽIVI RAZVOJ PROSTORA

CILJ 3

JAČANJE DRUŠTVENE ODGOVORNOSTI I SOCIJALNE OSJETLJIVOSTI

STRATEŠKI PRIORITETI RAZVOJA SC 1:

Strateški cilj 1: Održivi gospodarski razvoj

Prioritet 1.1.: Održivi razvoj poljoprivrednih djelatnosti

Svrha predloženog prioriteta je usmjeriti i potaknuti poljoprivrednike s područja općine Marija Gorica na održivi razvoj onih poljoprivrednih grana koje na ovom području imaju osnovu za održivost obiteljskih gospodarstava (ratarstvo, stočarstvo, voćarstvo, vinogradarstvo). S obzirom da područje općine obiluje razvojnim potencijalima turističkog sadržaja te da su pokrenuti projekti realizacije turističkih potencijala koji će rezultirati povećanim brojem turističkih posjeta općini Marija Gorica, ovaj prioritet usmjerit će se na rješavanje nedostatka finalnih poljoprivrednih, tradicionalnih i ekoloških poljoprivrednih proizvoda koji će se plasirati na domaćem (lokalnom) tržištu za potrebe turizma. Stoga, namjera je poduprijeti proizvodnju, preradu te plasman finalnih proizvoda, koji u ovom kraju uspijevaju, te tržišnu nišu za iste ostvariti na domaćem "kućnom" pragu, uz komplementarnost razvoja turističkih sadržaja na području općine. Stoga su u okviru prioriteta obuhvaćene mjere učinkovito upravljanje i održivo korištenje poljoprivrednog zemljišta te promoviranje i poticanje razvoja ekološke poljoprivredne proizvodnje kao posebnog sustava održivoga gospodarenja u poljoprivredi koji obuhvaća uzgoj bilja i životinja, proizvodnju hrane i sirovina te preradu primarnih proizvoda, a uključuje sve ekološki, gospodarski i društveno opravdane proizvodno-tehnološke metode, zahvate i sustave, sukladno međunarodno usvojenim normama i načelima. Također, u okviru predloženog prioriteta, imajući u vidu uporabu konvencionalne metode obrade zemljišta do sada, predviđena je i mjera poticanja modernizacije poljoprivrednih gospodarstava te izgradnja i modernizacija poljoprivredne infrastrukture. Cilj navedenih prioriteta je poticanje izgradnje novih objekata za proizvodnju, skladištenje, pakiranje i preradu proizvoda, modernizaciju poljoprivredne mehanizacije, poticanje izgradnje hidromelioracijskih objekata (sustavi za navodnjavanje), informiranje i educiranje poljoprivrednih proizvođača, te subvencioniranje i promoviranje istih.

Za dosezanje ciljeva navedenih prioriteta potrebno je udruživanje i suradnja poljoprivrednih proizvođača kroz osnivanje poljoprivredne zadruge, čija bi funkcija bila otkup finalnih proizvoda te plasman unutar turističkih kompleksa na području općine i traženje tržišta za preostali dio proizvoda, potom uvođenje novih tehnoloških procesa tj. načina rada, proizvodnje i funkcionalnosti, koji bi se usavršavao kroz jačanje formalnog i neformalnog obrazovanja poljoprivrednih proizvođača, te edukaciju i jačanje svijesti o korištenju EU fondova u svrhu napretka, modernizacije i kvalitetnijeg življenja na području općine Marija Gorica.

Prioritet 1.2.: Jačanje malog i srednjeg poduzetništva i obrtništva

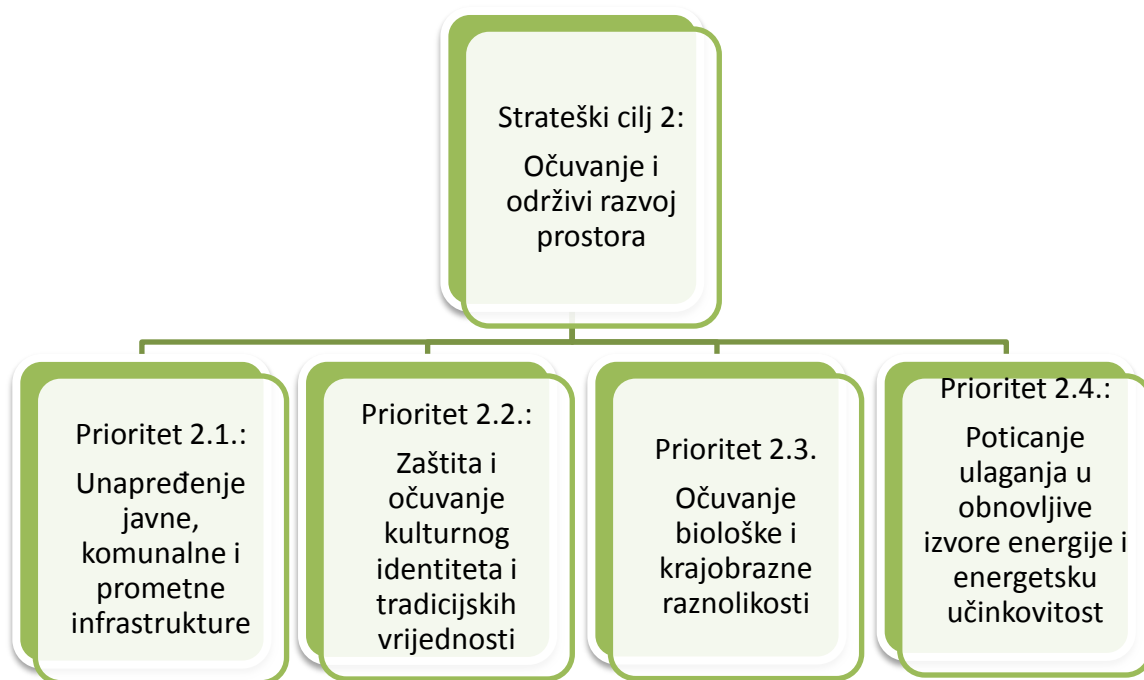
Svrha predloženog prioriteta je potaknuti gospodarske aktivnosti koje će već postojećim ili novim poduzetnicima, obrtnicima i obiteljskim gospodarstvima omogućiti samozapošljavanje i zapošljavanje. Upravo malo i srednje poduzetništvo, te obrtništvo kojih na području općine Marija Gorica ima u poticajnom broju (37 poduzetnika, 33 obrtnika) predstavlja snažan generator razvoja i stvaranja novih radnih mjesta. Ovaj prioritet ima za cilj stvoriti povoljno okruženje za daljnji razvoj malog i srednjeg poduzetništva, imajući u vidu postojanje poduzetničke zone u Kraju Donjem, razvijajući pozitivnu „poduzetničku klimu“, osiguravajući infrastrukturne uvjete kroz razvoj poduzetničke infrastrukture, financijske izvore poduzetničkih inicijativa uz savjetodavne, potporne i informativne usluge za poduzetnike, poticati cjeloživotno obrazovanje u skladu s potrebama na tržištu rada. Kako bi se doprinijelo rastu konkurentnosti malih i srednjih poduzetnika, te obrtnika na tržištu, u okviru predloženog prioriteta predviđene su mjere poticanja ulaganja u nove procese i tehnologije, razvoj informatičko-komunikacijskih tehnologija, razvoj novih – finalnih proizvoda te informiranje i educiranje poduzetnika i obrtnika. Kako bi se očuvali tradicijski i umjetnički obrti potrebno je iste poticati, promovirati, subvencionirati u svrhu razvoja gospodarstva, obogaćivanja turističke ponude te očuvanja tradicijske baštine. Na području općine Marije Gorice potrebno je osigurati nove investicije stoga su predviđeni programi i projekti u cilju osiguravanja prepoznatljivosti, te izrada marketinškog plana i programa koji ciljano privlači domaće i strane investitore na područje općine.

Prioritet 1.3.: Razvoj i jačanje turizma

S obzirom na iznimne prirodne, kulturne i povijesne resurse, te tradiciju, ruralni turizam prepoznat je kao model koji može doprinijeti gospodarskom jačanju područja općine Marija Gorica, te doprinijeti zapošljavanju i samozapošljavanju. Kvalitetna turistička ponuda na području općine Marija Gorica obuhvaća vrlo široki spektar ponude poput prirodnih ljepota, kroz koje se protežu biciklističke rute, s mogućnošću razvoja izletničkog turizma; rijeka Sutla, šumsko prostranstvo koji nude mogućnost razvoja lovno-ribolovnog te sportsko-rekreacijskog turizma. Veliki potencijal za razvoj seoskog turizma predstavljaju obiteljska poljoprivredna gospodarstva koja se, kroz svoju osnovnu djelatnost poljoprivredu, mogu uključiti u različite oblike pružanja usluga turistima, te u djelatnosti prerade na vlastitom imanju. Potencijal za razvoj kulturnog i edukativnog turizma prisutan je u brojnom zaštićenom kulturnom dobru, Kurija Kraj Donji (19. st.), kuća Krulc (19. St.) čije će prostore ispunjavati knjižnica, vinoteka, muzej te Turistički informativni centar. Također na području općine nalazi se i kuća najvećeg pisca hrvatskog realizma Ante Kovačića, te se kulturno turistički brend i prepoznatljivost općine može graditi

upravo na toj činjenici. U razvoju turističkih djelatnosti važnu ulogu imaju udruge (kulturnom djelatnošću bavi se udruga Marijagorička zipka, KUD Zgubidan prati sve manifestacije na području općine), kulturno-zabavne manifestacije te sajmovi koji promoviraju gastronomske proizvode, lokalne suvenire i tradicijske običaje. Na taj način turizam objedinjuje više gospodarskih i drugih sektora te se putem stvaranja turističke destinacije doprinosi snažnijem razvoju područja. Segmentacijom turizma, seoski, prirodni, zimski, sportsko-rekreacijski, lovno-ribolovni, kulturno-edukativni, eko itd. omogućit će se održiva uporaba i promocija kulturne i prirodne baštine i njihovo očuvanje. Navedeno zahtijeva drugačiji pristup razvoju turizma odnosno udruživanje turističkih dionika, zajedničku prezentaciju potencijala turističke ponude: baštine, smještajnih kapaciteta i lokalnih proizvoda na turističkom tržištu. S toga općina godinama radi na projektima velikog financijskog obuhvata koji su sada u završnoj fazi i koji će turističku ponudu podići na višu razinu. Kao rezultat vidljivi su projekti: uređenja okućnice i kuće Ante Kovačića, taj turistički kompleks omogućit će mnoge turističke inovacije poput škole u prirodi, prenoseći kulturno-edukativni sadržaj o mjestu, građevini, načinu življenja i sl.; stavljanje u funkciju knjižnice pružit će se sadržaji i prostori koji otvaraju mogućnost pristupa većem broju povijesnih, kulturnih, društvenih izvora kako za lokalno stanovništvo tako i u svrhu turističke ponude; opremanje vinoteke u kući Krulc čime će se pridonijeti prepoznatljivosti proizvoda Marijagoričkog kraja bogatog vinorodnim brežuljcima. Kao posljedica realizacije projekata razviti će se i nove kulturno-zabavne manifestacije, te oplemeniti i inovirati postojeće, a na taj način prenositi i promovirati tradicijske vrijednosti i običaji što će doprinijeti konkurentnosti općine Marija Gorica kao turističke destinacije.

STRATEŠKI PRIORITETI RAZVOJA SC 2:

Strateški cilj 2: Očuvanje i održivi razvoj prostora

Prioritet 2.1.: Unapređenje javne, komunalne i prometne infrastrukture

Razvoj javne, prometne i komunalne infrastrukture osnovni je preduvjet za uspješan socio-ekonomski razvoj, te predstavlja temelj kvalitetnom življenju na području općine Marija Gorica. Svrha prioriteta je izgrađenost/unapređenje prometne infrastrukture kojom će se pridonijeti kvalitetnijoj prometnoj povezanosti te povećati sigurnost sudionika u prometu. Predloženim prioritetom predviđeno je i unapređenje vodoopskrbnog sustava s ciljem poboljšanja kvalitete života lokalnog stanovništva, razvijanja svijesti kod građana o značaju i važnosti kvalitete vode te provođenje mjera zaštite izvorišta pitke vode. Također u okviru predloženog prioriteta, imajući u vidu sabiranje otpadnih voda u septičke jame koje su nedovoljnog kapaciteta te prijeti opasnost od izlivanja, predviđena je modernizacija sustava odvodnje u svrhu unapređenja kvalitete života lokalnog stanovništva te smanjenja onečišćenja okoliša i to poticanjem ulaganja u izgradnju sustava odvodnje otpadnih voda i pročišćivača otpadnih voda. U ovu svrhu općina ima mogućnost primjene različitih modaliteta odvodnje otpadnih voda, s obzirom na reljefni oblik cjelokupne općine i međusobnu udaljenost naselja, sabirni spremnici bili bi efikasno i ekonomično rješenje. Ovim prioritetom predviđeno je i unapređenje sustava gospodarenja otpadom uspostavljanjem zelenih otoka, postavljanjem spremnika za posebne vrste otpada, sanacijom divljih odlagališta, te podizanjem razine svijesti stanovnika o potrebi selektiranja i recikliranja otpada. Zajedničkom suradnjom općine i komunalnog poduzeća Zatrešić d.o.o. sustavno se radi na ovom području, te komunalno poduzeće kontinuirano ulaže u sustave gospodarenja otpadom (reciklažna dvorišta). Ciljnim rezultatom, visokim stupnjem izgrađenosti javne, komunalne i prometne infrastrukture, zadovoljit će se civilizacijske potrebe stanovništva, potaknuti će se brži i intenzivniji gospodarski razvoj, zadržati stanovništvo i potaknuti novo naseljavanje, te stvoriti nužne pretpostavke za investiranje na području grada, što dovodi do povećanja zaposlenosti. Da

bi se cilj ostvario općina će ojačati javnu prometnu infrastrukturu, rekonstruirati i modernizirati ceste, riješiti problematiku nogostupa na područjima gdje je to zbog konfiguracije terena moguće, te nastaviti kontinuirano ulagati u modernizaciju javne rasvjete u svim naseljima općine. Tim rezultatima postići će se povoljan socio-ekonomski standard, zadržati mlado stanovništvo i potaknuti novo naseljavanje, pružit će se prilike za nove investicije, a time mogućnost povećanja zaposlenosti na području općine Marija Gorica.
Prioritet 2.2.: Zaštita i očuvanje kulturnog identiteta i tradicijskih vrijednosti
Očuvanje i održivo korištenje kulturne baštine kreira i njeguje identitet općine Marija Gorica. Područje obiluje kulturnom baštinom, veliku važnost imaju Crkva Pohodenja Blažene Djevice Marije (16. st.) čiji inventar čine orgulje (18.st.), kurija Kraj Donji koja svojim konstruktivnim sustavom, oblikovanim pročeljem predstavlja karakterističan stambeni kurijalni objekt (19. st.), kuća Krulc (19. St.) čije će prostore ispunjavati knjižnica, vinoteka, muzej te Turistički informativni centar. Postoje i objekti nižeg lokalnog značaja s iznimnom graditeljskom, etnografskom i kulturnom vrijednošću kao što je kuća književnika Ante Kovačića, te brojna arheološka nalazišta. S obzirom na planirani razvoj općine kao turističke destinacije, kulturna baština mora biti osnova razvoja kulturnog turizma, te je u tu svrhu istu potrebno interpretirati na suvremeni način, prilagoditi potrebama ciljnih skupina, ali na način koji njeguje i ističe identitet općine te poticati suradnju u kulturi na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini. Prepoznatljivost, pozitivna slika i promocija, u vidu kulturno-tradicijskih manifestacija, sajmova autohtonih proizvoda, suvenira, donose višestruke koristi ne samo u očuvanju kulturnih i prirodnih vrijednosti općine nego u povećanju privlačnosti područja, kako za potencijalne turiste/posjetitelje, tako i za gospodarske subjekte i investitore. Pojam „zaštita“, imajući u vidu postojanje 10 zaštićenih kulturnih dobara, te niz kulturnih dobara nižeg lokalnog značaja s posebnom graditeljskom, etnografskom i kulturnom vrijednošću, podrazumijeva mjere čiji je cilj osiguranje održivosti iste, uključujući identificiranje, dokumentiranje, istraživanje, održavanje, zaštitu, promicanje, povećanje vrijednosti, prijenos, posebice putem formalnog i neformalnog obrazovanja, kao i revitalizaciju različitih aspekata kulturne baštine. Kulturna baština ogledava se u arhitekturi, sakralnim objektima i kulturnim spomenicima, te se iskazuju kroz narodne rukotvorine, tradicionalne narodne pjesme i plesove. Općina ulogu „zaštitnika“ svoje kulturne baštine, arhitekture, sakralnih objekata, kulturnih spomenika, te tradicijskih vrijednosti provodi putem brojnih projekata obnove, osiguranja održivosti na način identifikacije, dokumentiranja, povećanja vrijednosti, zaštite te promocije u vidu kulturno-zabavnih manifestacija, sajmova autohtonih proizvoda te suvenira koji prikazuju navedena bogatstva i prenose priču o općini Marija Gorica. Tradiciju i kulturnu baštinu potrebno je očuvati i njegovati, jer samo tako će mlađe generacije osjetiti vrijednost i privlačnost prema području općine Marija Gorica.
Prioritet 2.3.: Očuvanje biološke i krajobrazne raznolikosti
Na području općine Marije Gorice značajan je dio šumskog zemljišta, zauzima 336,97 ha ili 16,02% ukupnog područja općine, te predstavlja najznačajniji prirodni resurs. Na Marijagoričkom šumskom području obitava 10-ak vrsta plemenite divljači i grabežljivaca. Područje je bogato raznolikom florom i faunom i prirodnim izvoristima. Vodne površine obuhvaćaju vodotokove

rijeke Sutle i potoka Gromačno, Stubal, Ribnjak, Curak i Lužnica. S toga u okviru predloženog prioriteta predviđene su mjere koje će doprinijeti zaštiti i očuvanju biološke i krajobrazne raznolikosti područja općine Marija Gorica poput: razvoja i primjene programa održivog upravljanja ekosustavima i krajolicima, zaštita prirodnih resursa, zaštita ugroženih biljnih i životinjskih vrsta, poticanje uzgoja autohtonih sorti i pasmina, integriranje mjera očuvanja biološke raznolikosti u programe raspolaganja poljoprivrednim zemljištem, te razvoj i primjena sustava praćenja i nadzora stanja očuvanosti prirode.

Prioritet 2.4.: Poticanje ulaganja u obnovljive izvore energije

Osnovne značajke obnovljivih izvora energije su njihov veliki kapacitet neistrošenosti čime se povećava energetska održivost. Osim svoje ekonomičnosti, obnovljivi izvori energije smanjuju udio emisija štetnih tvari u okoliš i umanjuju negativni utjecaj na prirodnu ravnotežu. U skoroj budućnosti smatra se da će obnovljivi izvori energije preuzeti značajan udio u proizvodnji energije gospodarskog i društvenog sustava. U okviru predloženog prioriteta planirano je intenzivnije promoviranje obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti. S obzirom da je primjena energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije moguće uvesti u sve segmente života lokalne zajednice, u okviru mjere predviđeno je poticanje korištenja OIE i EE u kućanstvima i u javnom sektoru. Da bi se navedeno i ostvarilo predviđeno je educiranje i jačanje svijesti građana o održivom razvoju, nužnosti zaštite okolišta i uštede energije uvođenjem programa potpora i olakšica za kućanstva i javni sektor. Primjenom mjera energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije pridonosi se očuvanju okoliša i kvalitetnijem življenju stanovnika općine.

STRATEŠKI PRIORITETI RAZVOJA SC 3:

Strateški cilj 3: Jačanje društvene odgovornosti i socijalne osjetljivosti

Prioritet 3.1.: Unapređenje društvene infrastrukture i sadržaja

Na području općine Marija Gorica stupanj zastupljenosti društvene infrastrukture u dovoljnoj mjeri ne prati potrebe stanovništva, nezadovoljavajuće je stanje postojećih objekata, te je vidljiv i nedovoljan broj novih društvenih, športskih i kulturnih sadržaja, posebice za djecu i mlade što direktno utječe na razinu kvalitete života. Općina kontinuirano ulaže u obnovu, izgradnju i modernizaciju postojećih objekata, što je vidljivo iz projekata izgradnje sportske dvorane, koja je u fazi završetka, što značajno utječe na kvalitetu i zdravo življenje djece i mladih, potom obnove i modernizacije školske zgrade. Za srednju i stariju dobnu skupinu stanovništva postoje društveni domovi, čiji prostori pružaju mogućnost kvalitetnijem društvenom životu, a održavanje i modernizacija također je jedna od važnih obveza općine Marija Gorica. Stoga je predloženim prioritetom obuhvaćeno unapređenje društvenih i športskih objekata, modernizacija odgojno – obrazovnih, socijalnih, zdravstvenih ustanova, unapređenje uvjeta rada socijalnih, odgojno-obrazovnih, športskih i kulturnih institucija i organizacija, razvoj novih obrazovnih sadržaja, razvoj novih društvenih sadržaja, te poticanje razvoja novih kulturnih sadržaja.

Prioritet 3.2.: Poboljšanje sustava javnih, socijalnih i zdravstvenih usluga

Na području Marije Gorice stanovnicima je potrebno osigurati višu kvalitetu života na svim područjima, treba potaknuti usvajanje vrijednosti i načina života koji omogućava ostvarenje koncepta preventivnog očuvanja i unapređenja zdravlja, pri čemu je posebnu skrb potrebno usmjeriti na ugrožene ciljne skupine. Općina osigurava uvjete za zaštitu, očuvanje i poboljšanje zdravlja stanovništva svih dobnih skupina kroz organizaciju zdravstvene zaštite na primarnoj razini, što podrazumijeva ambulantu opće/obiteljske medicine i stomatološku ordinaciju. Briga za mlade, obitelj, te starije i nemoćne osobe mora se sagledati u znatno širem kontekstu, ukoliko se

želi osigurati visoka kvaliteta života, te govoriti o općini visoke socijalne osjetljivosti. U tom kontekstu se svaka dobna skupina može pojaviti kao socijalno ugrožena skupina, a da bi se to spriječilo, potrebno je pravovremeno naglasak staviti na unapređenje odnosa prema svim ciljnim skupinama, a posebno prema djeci i mladima kojima je potrebno osigurati odrastanje i razvoj u sigurnoj i zdravoj sredini koja nudi dovoljno kvalitetnih i kreativnih sadržaja; obiteljima normalne uvjete za opstanak, razvoj i kvalitetu života; osobama treće dobi, starima i nemoćnima potrebno je osigurati relevantne sadržaje i mogućnost da zadovolje svoje stvarne potrebe, primjerene njihovoj dobi i interesu; kreativno djelovanje u lokalnoj zajednici, pomoć u kući, kvalitetne domove za starije osobe, zdravstvenu skrb, pozitivan odnos društva prema starijim osobama. Preventivnim mjerama djelovanja na navedene ciljne skupine, smanjiti će se broj i razina problema koje se prepoznaju kao socijalno ugrožene skupine. U vidu ostvarenja visoke kvalitete života u općini djeluje dom za starije i nemoćne u privatnom vlasništvu, no Općina je otkupila zemljište i zgradu za potrebe osiguranja smještajnog kapaciteta osoba treće dobi koji bi bio stavljen u svrhu ustanove za stare i nemoćne jer podneblje i lokacija imaju potencijal za ovakvu djelatnost. Također je u prostorima kuće Krulc predviđeno uređenje dnevnog boravka za starije osobe, te uz raznolike društvene sadržaje i druženje omogućit će se kvalitetnije provođenje vremena i ujedno briga o starijoj dobnoj skupini. Tako općina Marija Gorica podiže kvalitetu života i stvara prostor ugodan za življenje.

Prioritet 3.3.: Jačanje civilnog sektora

Jače uključivanje stanovništva u aktivnosti planiranja i razvoja područja općine jedna je od temeljnih pretpostavki održivog socio-ekonomskog razvitka, stoga su u okviru predloženog prioriteta planirane mjere poticanja razvoja organizacija civilnog društva, poticanje razvoja volonterizma, posebice kod mladih, umrežavanja i jačanje partnerstva i suradnje dionika iz svih sektora. Udruge koje djeluju na lokalnoj razini, zbog svoje sposobnosti da predstavljaju i aktiviraju velik broj ljudi, ključna su sastavnica razvijenog civilnog društva. Stoga je poticanje svijesti građanstva o nužnosti jačeg aktiviranja zajednice, formiranja aktivnog građanina u lokalnoj zajednici prepoznato kao jedan od prioriteta razvoja područja općine, a sve u svrhu rješavanja problema s kojima se svakodnevno suočavamo. Da bi se unaprijedilo djelovanje udruga civilnog društva, potrebno je da se udruge usmjere na rješavanje specifičnih problema. Potrebno je bolje razraditi kriterije financiranja udruga civilnog društva, a ovisno o njihovu pojedinačnom doprinosu u stvaranju javnog mišljenja, te u promicanju vrijednosti civilnog društva.

RAZRADA PRIORITETA PO MJERAMA

Mjere su postupci, intervencije ili način djelovanja nadležnih institucija u prioritetna područja u svrhu ostvarivanja ciljeva. One trebaju biti sadržajno nedvojbeno u funkciji otklanjanja ili unapređenja okolnosti radi kojih se donose. Za intervencije u prioritetnim područjima za općinu Marija Gorica, a u svrhu ostvarivanja ciljeva definirane su sljedeće mjere:

Strateški cilj 1: Održivi gospodarski razvoj

PRIORITET	MJERA
1.1. Održivi razvoj poljoprivrednih djelatnosti	1.1.1. Učinkovito upravljanje i održivo korištenje poljoprivrednog zemljišta
	1.1.2. Poticanje razvoja poljoprivredne proizvodnje i promoviranje finalnog proizvoda
	1.1.3. Promoviranje i poticanje razvoja ekološke poljoprivredne proizvodnje
	1.1.4. Izgradnja i modernizacija poljoprivredne infrastrukture
	1.1.5. Poticanje modernizacije poljoprivrednih gospodarstava
	1.1.6. Jačanje formalnog i neformalnog obrazovanja poljoprivrednih proizvođača
	1.1.7. Poticanje umrežavanja poljoprivrednih gospodarstava u poljoprivredne zadruge
1.2 Jačanje malog i srednjeg poduzetništva i obrtništva	1.2.1. Izgradnja poduzetničke infrastrukture
	1.2.2. Poticanje uvođenja inovacija, novih tehnologija i tehnoloških procesa
	1.2.3. Očuvanje tradicijskih i umjetničkih obrta
	1.2.4. Poticanje cjeloživotnog obrazovanja za poduzetnike i obrtnike
	1.2.5. Kreiranje povoljne poduzetničke klime za ulaganje domaćih i stranih investitora
1.3 Razvoj i jačanje turizma	1.3.1. Poticanje razvoja selektivnog oblika turizma
	1.3.2. Izgradnja nove i unapređenje postojeće javne turističke infrastrukture
	1.3.3. Poticanje izgradnje novih i unapređenje postojećih smještajnih kapaciteta
	1.3.4. Poboljšanje postojećih i razvoj novih turističkih proizvoda
	1.3.5. Poticanje uvođenja novih tehnologija i standarda u smještajne/ugostiteljske/turističke objekte
	1.3.6. Poticanje udruživanja turističkih dionika i zajedničkog nastupa na tržištu

Strateški cilj 2: Očuvanje i održivi razvoj prostora

PRIORITET		MJERA
2.1.	Unapređenje javne, komunalne i prometne infrastrukture	2.1.1. Izgradnja i modernizacija postojeće cestovne infrastrukture
		2.1.2. Izgradnja/modernizacija sustava vodoopskrbe
		2.1.3. Izgradnja sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda
		2.1.4. Održavanje i modernizacija sustava javne rasvjete
		2.1.5. Izgradnja/modernizacija nogostupa i biciklističkih staza
		2.1.6. Izgradnja/modernizacija ostale prometne infrastrukture i opreme (mostovi, ugibališta, nogostupa, parkirališta)
		2.1.7. Razvoj učinkovitog i održivog sustava gospodarenja otpadom
		2.1.8. Uređenje i opremanje javnih površina
		2.1.9. Izgradnja/uređenje groblja i mrtvačnica
2.2.	Zaštita i očuvanje kulturnog identiteta i tradicijskih vrijednosti	2.2.1. Poticanje suradnje u kulturi na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini
		2.2.2. Povećanje razine kvalitete kulturne ponude
		2.2.3. Održivo korištenje turističke baštine u turističke svrhe
		2.2.4. Organizacija/provedba/sudjelovanje na kulturno-tradicijskim lokalnim/regionalnim/nacionalnim/međunarodnim manifestacijama i događanjima
		2.2.5. Zaštita i obnova kulturno-povijesne baštine
		2.2.6. Zaštita, očuvanje i promoviranje tradicijskih običaja i vrijednosti
		2.2.7. Poticanje, zaštita i promoviranje eno-gastronomске ponude kao dijela kulturnog identiteta
2.3.	Očuvanje biološke i krajobrazne raznolikosti	2.3.1. Zaštita prirodnih resursa
		2.3.2. Zaštita ugroženih biljnih i životinjskih vrsta
		2.3.3. Poticanje uzgoja autohtonih sorti i pasmina
		2.3.4. Razvoj sustava praćenja i nadzora zaštite prirode
2.4.	Poticanje ulaganja u obnovljive izvore energije i energetske učinkovitosti	2.4.1. Promoviranje i subvencioniranje primjene OIE i energetske učinkovitosti u kućanstvima
		2.4.2. Poticanje korištenja OIE i primjene energetske učinkovitosti u poduzetništvu i obrtništvu
		2.4.3. Poticanje korištenja OIE i primjene energetske učinkovitosti u javnom sektoru
		2.4.4. Edukacija stanovništva o OIE i energetske učinkovitosti

Strateški cilj 3: Jačanje društvene odgovornosti i socijalne osjetljivosti

PRIORITET		MJERA
3.1.	Unapređenje društvene infrastrukture i sadržaja	3.1.1. Održavanje i modernizacija dječjih vrtića, škola i sportskih dvorana
		3.1.2. Izgradnja novih i modernizacija postojećih društvenih objekata
		3.1.3. Modernizacija postojećih i izgradnja novih dječjih igrališta
		3.1.4. Ulaganje u uspostavu i održavanje muzejskog i knjižničkog prostora
		3.1.5. Razvoj i unapređenje razine društvenih sadržaja
3.2.	Poboljšanje sustava javnih, socijalnih i zdravstvenih usluga i sadržaja	3.2.1. Izgradnja ustanove za stare i nemoćne
		3.2.2. Poticanje razvoja izvaninstitucionalnih oblika socijalne i zdravstvene skrbi i usluga
		3.2.3. Razvoj programa socijalne uključenosti za ranjive skupine stanovništva
		3.2.4. Unapređenje kvalitete i dostupnosti javnih sadržaja
		3.2.5. Educiranje lokalnog stanovništva
		3.2.6. Jačanje socijalne osjetljivosti stanovništva prema ranjivim skupinama stanovništva
3.3	Jačanje civilnog sektora	3.3.1. Osažiti ulogu civilnog sektora kao značajnog sudionika ukupnog razvoja zajednice
		3.3.2. Umrežavanje i suradnja civilnog, javnog i privatnog sektora
		3.3.3. Poticanje razvoja volonterizma
		3.3.4. Jačanje kapaciteta neprofitnih organizacija
		3.3.5. Promoviranje i jačanje svijesti građana o potrebi aktivnijeg djelovanja u zajednici

ODABIR PROJEKATA ZA IMPLEMENTACIJU STRATEŠKOG PLANA GOSPODARSKOG RAZVOJA OPĆINE MARIJA GORICA

U svrhu odabira projekata koji će se uvrstiti u Strateški program gospodarskog razvoja općine Marija Gorica, gospodarski subjekti, organizacije, institucije i fizičke osobe s područja općine Marija Gorica, pozvat će se putem javnog natječaja/poziva na prijavljivanje projekata, koji će biti u skladu s razvojnim ciljevima, strateškim prioritetima, a posebno prepoznatim mjerama. Projektne ideje moraju biti usmjerene ka rješavanju strateških prioriteta u pojedinim specifičnim područjima, koja su definirana od strateškog interesa za područje općine Marija Gorica. Svrha je javnog poziva, identificirati i prikupiti relevantne ideje, prijedloge i projekte, koji jesu ili mogu biti od vitalnog značaja za razvoj općine Marija Gorica.

Sukladno navedenom, potrebno je na razini općine Marija Gorica, uspostaviti bazu podataka, u koju će se sustavno uključivati sve prikupljene ideje, tj. prijedlozi i projekti, kako bi se osigurao transparentan izbor za sve dionike. Baza podataka o predloženim projektima, biti će podloga za djelovanje u skladu sa Strateškim programom gospodarskog razvoja. Baza projektnih ideja/prijedloga mora osigurati dovoljno kvalitetnih informacija, koje će omogućiti da se izaberu, kandidiraju za financiranje i provode oni projekti, koji predstavljaju kapitalne projekte razvoja, temeljene na ciljevima strateškim pravcima razvoja i razvojnim mjerama.

Poziv na iskazivanje interesa za prijavljivanje projektnih ideja i prijedloga će se objavljivati najmanje jednom godišnje. Na ovaj poziv mogu se prijaviti projekti u svim područjima razvoja (gospodarstvo, javni sektor, društvene djelatnosti...). Prednost u odabiru će imati oni projekti, čijom se primjenom izravno doprinosi ostvarenju strateških ciljeva, prioriteta i mjera utvrđenih Strategijom.

Svi prijedlozi podnosit će se na jedinstvenom obrascu, koji će se za ove potrebe izraditi. Pored toga, na web stranici općine Marija Gorica, omogućit će se pristup obrascu za prijavu, te cjelokupnom dokumentu – Strateškom programu gospodarskog razvoja općine Marija Gorica.

IZVORI FINANCIRANJA

Osiguranje i pribavljanje financijskih sredstava, kao i upravljanje tim sredstvima te praćenje njihova korištenja važan su aspekt provedbe SPGR-a. Nakon definiranja strateških ciljeva, prioriteta i mjera, potrebno je predvidjeti i moguće izvore financiranja projektnih ideja definiranih SPGR-om.

Za financiranje provedbe razvojnih projekata osim proračunskih sredstava Općine Marija Gorica, u cilju ostvarenja strateških ciljeva Strategije mogući su sljedeći izvori:

Ministarstva Republike Hrvatske osiguravaju potrebna financijska sredstva za provedbu identificiranih projekata i mjera, te kroz više različitih programa potiču gospodarski razvoj ruralnih općina. Najzastupljenija područja u kojima se potiče razvoj su: poduzetništvo i obrtništvo, poljoprivreda te turizam.

- Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU
- Ministarstvo poljoprivrede
- Ministarstvo gospodarstva
- Ministarstvo poduzetništva i obrta
- Ministarstvo turizma, Fond za razvoj turizma, Hrvatska turistička zajednica
- Ministarstvo kulture
- Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja
- Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta
- Ministarstvo socijalne politike i mladih
- Ministarstvo zdravlja
- Ministarstvo zaštite okoliša i prirode
- Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
- Zagrebačka županija

Potrebna sredstva mogu se pribaviti i putem Hrvatske banke za obnovu i razvitak (HBOR), razvojnih agencija i fondova, Hrvatske agencije za malo gospodarstvo (HAMAG), Poslovno inovacijskog centra Hrvatske (BICRO) itd. Trenutno raspoloživi projekti i metode financiranja mogu se pronaći na internet stranicama ovih institucija.

Osim potencijalnih izvora financiranja projekata i mjera na nacionalnoj i regionalnoj razini, ulaskom Republike Hrvatske u europsku zajednicu, općini Marija Gorica dostupni su i europski fondovi i programi.

Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije nadležno je za sveukupnu koordinaciju, a osobito poslove pripreme, nadzora i ocjenjivanja programa Europske unije, odgovorno je i za praćenje sveukupne provedbe projekata i programa financiranih iz programa EU, kao i za praćenje izvršavanja odluka i preporuka koje su donijela tijela koja nadziru praćenje provedbe.

Tijelo nadležno za financijsko upravljanje programima Europske unije je Središnja agencija za financiranje i ugovaranje (SAFU), čija je isključiva odgovornost nad plaćanjem, računovodstvom, ugovaranjem, arhiviranjem i financijskim izvještavanjem vezano za postupak i provedbu nabave usluga, roba i radova.

Usvojenim Sporazumom o partnerstvu s Hrvatskom, kojim se utvrđuje način korištenja strukturnih i investicijskih fondova u razdoblju od 2014.-2020. godine Hrvatskim organizacija dostupno je 10,6 milijardi eura od čega je za ulaganje u rast konkurentnosti, razvoj malog i srednjeg poduzetništva, te ulaganje u otvaranje radnih mjesta namijenjeno 8,397 milijardi eura. Za poljoprivredu i ruralni razvoj Hrvatskoj je iz fondova namijenjeno 2,026 milijardi eura, a posebno su odobrena sredstva za zapošljavanje mladih koja iznose 66,177 milijuna eura.

Europska komisija dodjeljuje novac u obliku bespovratnih sredstava, zajmova i garancija s ciljem provedbe projekata ili aktivnosti. Ove financijske potpore mogu biti u područjima kao

što su istraživanje, obrazovanje, zdravstvo, zaštita okoliša i dr. S toga institucije objavljuju natječaje na koje se u određenom roku predaju prijedlozi za akcije i projekte koji odgovaraju određenim ciljevima i ispunjavaju potrebne uvjete. Na temelju navedenog dostupni europski fondovi i programi su:

1. Europski socijalni fond (ESF) - European Social Fund predstavlja glavni financijski instrument Europske unije za ostvarivanje strateških ciljeva politike zapošljavanja. Fond osigurava podršku europskim regijama koje su pogođene visokom stopom nezaposlenosti. Europski socijalni fond kao glavni instrument Europske unije usmjeren je na poticanje poduzetništva, njegovo se djelovanje temelji na ulaganju u ljudske resurse. Financijska sredstva ulaže u projekte vezane uz zapošljavanje koji se provode na lokalnoj, regionalnoj i državnoj razini diljem Europske unije, počevši od malih projekata čiji su nositelji male dobrotvorne ustanove kojima se želi pomoći osobama s poteškoćama u pronalaženju prikladnog radnog mjesta do projekata kojima se promiče strukovno obrazovanje među stanovništvom.

2. Europski fond za regionalni razvoj (ERDF) - European Regional Development Fund - ima za cilj jačanje ekonomske i socijalne kohezije, te smanjivanje razlika u razvoju između regija unutar EU. Većinom je usmjeren na infrastrukturne investicije, proizvodne investicije u cilju otvaranja radnih mjesta, te na lokalni razvoj i razvoj malog i srednjeg poduzetništva. Sredstva iz ovog fonda usmjeravaju se na statističke prostorne jedinice prema EU klasifikaciji tzv. NUTS regije. U okviru kohezijske politike EU te regije služe kako bi se utvrdila razina i vrsta pomoći kojom EU financira kohezijsku politiku, tj. razvojne aktivnosti zemalja članica sukladno strateškim smjernicama donesenim na razini EU.

3. Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (European Agricultural Fund for Rural Development, EAFRD) - ima za cilj jačanje europske politike ruralnog razvoja i pojednostavljivanje njezine provedbe. Konkretno, poboljšava upravljanje i kontrolu nad politikom ruralnog razvoja. Pravo zatražiti sredstva imaju poljoprivredni gospodarski subjekti, poljoprivredne organizacije, udruge i sindikati, udruge za zaštitu okoliša, organizacije koje pružaju usluge u kulturi zajednice, uključujući medije, udruge žena, poljoprivrednici, šumari i mladi. Aktivnosti koje se podupiru povezane su s mjerama grupiranim oko četiri osi:

- ✓ Konkurentnost (strukovno osposobljavanje i informativne aktivnosti, programi koji promiču pomaganje mladim poljoprivrednicima, aktivnosti čiji je cilj modernizacija poljoprivrednih i šumskih posjeda i povećavanje njihove komercijalne uspješnosti, aktivnosti koje potiču poljoprivrednike da sudjeluju u programima koji promiču kvalitetu hrane itd.)
- ✓ Okoliš
- ✓ Kvaliteta života (aktivnosti usmjerene na obnavljanje i razvoj sela te očuvanje i najbolje korištenje ruralne baštine)

- ✓ LEADER - poticanje ruralnog stanovništva i lokalnih čimbenika, uključujući i lokalnu upravu, na mobilizaciju u svrhu razmatranja potencijala područja u kojem žive te njihovo pretvaranje u izradu i primjene razvojnih strategija.

4. Europski ribarski fond (European Fisheries Fund, EFF) - instrument je koji financira zajedničku ribarsku politiku. Fond je koncipiran tako da osigurava održivo ribarstvo i industriju akvakulture u EU. Financira industriju koja prilagođava svoju flotu radi postizanja konkurentnosti, kao i mjere zaštite okoliša. Također pomaže ribarskim zajednicama pogođenim promjenama da diverzificiraju svoju ekonomsku bazu.

Od ostalih programa najznačajniji su:

Erasmus + predstavlja novi program EU za obrazovanje, osposobljavanje, mlade i sport za razdoblje 2014. – 2020. Program obuhvaća sve europske i međunarodne programe i inicijative Europske unije u području obrazovanja, osposobljavanja, mladih i sporta. Erasmus+ zamijenio je sedam postojećih programa: Program za cjeloživotno učenje (s njegovim potprogramima Erasmus, Leonardo da Vinci, Comenius i Grundtvig), Mladi na djelu te pet programa međunarodne suradnje (Erasmus Mundus, Tempus, Alfa, Edulink i program suradnje s industrijaliziranim državama i teritorijima). Erasmus+ usmjeren je jačanju znanja i vještina te zapošljivosti europskih građana kao i unaprjeđenju obrazovanja, osposobljavanja te rada u području mladih i sporta.

Program «Europa za građane» (Europe for Citizens Programme) je program Europske unije koji predstavlja integrirani niz aktivnosti koje Unija usvaja s ciljem promicanja suradnje među zemljama sudionicama Programa u različitim područjima vezanima zajedničkim politikama. U programu mogu sudjelovati: udruge, zaklade, mreže udruga, obrazovne i istraživačke institucije, jedinice lokalne i regionalne samouprave, europske mreže i krovne organizacije, organizacije koje se bave istraživanjem europskih javnih politika (think tanks). Svrha Programa je poticati razvoj aktivnog europskog građanstva davanjem financijskih potpora organizacijama koje rade na osnaživanju osjećaja europskog identiteta i pripadnosti Europskoj uniji kroz umrežavanje i razmjenu znanja, iskustava, tradicija i vizija napretka. Programom se također nastoji osnaživati interkulturalni dijalog na europskoj razini povezivanjem građana i poticanjem suradnje organizacija civilnoga društva diljem zemalja članica Programa.

Program za konkurentnost poduzeća te malih i srednjih poduzeća (COSME)
COSME ima za cilj poticanje konkurentnosti europskih poduzeća. Ciljane skupine programa su mala i srednja poduzeća (MSP), sadašnji i potencijalni poduzetnici i poslovne organizacije za podršku poduzećima. Program će osigurati bolji pristup financiranju, pružiti usluge podrške poslovanju i promicati poduzetništvo. Ciljevi programa su: olakšavanje pristupa financiranju za mala i srednja poduzeća (MSP), stvaranje okruženja koje je pogodno za stvaranje i rast gospodarstva, poticanje poduzetničke kulture u Europi, pomaganje malim poduzećima da rade izvan svoje matične zemlje i poboljšanje njihovog pristupa tržištima.

COSME program će pružiti podršku malim i srednjim poduzećima kako bi se olakšalo širenje poslovanja na jedinstvenom tržištu EU-a te na tržištima izvan EU-a. Međunarodna poslovna suradnja će se poticati, posebice, kako bi se smanjila razlika u regulatornom i poslovnom okruženju, između EU i njezinih glavnih trgovinskih partnera. Besplatne usluge će se nastaviti, kao npr. usluge koje nudi IPR Helpdesk za Kinu, usluge koje pomažu u upravljanju pravom intelektualnog vlasništva i srodnim pitanjima u toj zemlji.

Program Ljudi ljudima (People 2 People - P2P) Svrha programa je jačanje uloge organizacija civilnoga društva u sudioničkoj demokraciji poticanjem aktivnog djelovanja civilnog društva na nacionalnoj, regionalnoj i europskoj razini. Program je usmjeren na poticanje i jačanje dijaloga civilnog društva te se sastoji od grupnih studijskih posjeta Bruxellesu u organizaciji Opće uprave za proširenje u okviru instrumenta TAIEX, odnosno srodnih tematskih studijskih programa u zemljama sudionicama. Program je namijenjen ponajprije organizacijama civilnoga društva koje se bave temama vezanima uz pravnu stečevinu EU (acquis), ali i zakladama, sindikatima, udrugama poslodavaca, predstavnicima akademske zajednice na svim razinama, kao i predstavnicima pravnih osoba osnovanima od vjerskih zajednica. Teme unutar programa „P2P“ određuje Glavna uprava za proširenje, u skladu s političkim, pravnim i društvenim prioritetima utvrđenima u odnosu na ciljanu regiju i zemlju. Odabir sudionika provodi Europska komisija uz potporu Delegacije EU u svakoj zemlji korisnici te ostalih institucija koje se bave područjem razvoja civilnog društva na nacionalnoj i europskoj razini.

Program za cjeloživotno učenje (Lifelong Learning Programme) Program pokriva sve sektore obrazovanja što ga čini najvećim europskim programom u području obrazovanja. Programom se želi pridonijeti razvoju EU kao naprednog društva znanja, s održivim gospodarskim razvojem, većom stopom zapošljavanja boljim radnim mjestima i većim stupnjem društvene kohezije. Cilj je programa njegovati interakciju, suradnju i mobilnost sustava obrazovanja i stručnog usavršavanja unutar EU koja treba predstavljati standard kvalitete u svijetu. Program za cjeloživotno učenje sastoji se od četiri sektorska potprograma u sklopu kojih se dodjeljuju stipendije i potpore projektima koji naglašavaju transnacionalnu mobilnost pojedinaca, promiču bilateralna i multilateralna partnerstva te poboljšavaju kvalitetu sustava obrazovanja i stručnog usavršavanja kroz multilateralne projekte. Sudjelovanje je otvoreno za sve vrste obrazovnih ustanova, od predškolskih do visokoškolskih ustanova, strukovnog obrazovanja i usavršavanja, obrazovanja odraslih te pojedince - učenike, studente i nastavnike. Za svaki od potprograma propisana je predviđena kategorija sudionika. Dostupne aktivnosti Programa za cjeloživotno učenje nalaze se na internet stranicama Agencije za mobilnost i programe Europske unije. Državno tijelo zaduženo za uključivanje i nadzor provedbe programa u Republici Hrvatskoj je Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta.

POVEZANOST I USKLAĐENOST CILJEVA, PRIORITETA I MJERA STRATEŠKOG PLANA GOSPODARSKOG RAZVOJA OPĆINE MARIJA GORICA SA ŽUPANIJSKOM RAZVOJNOM STRATEGIJOM ZAGREBAČKE ŽUPANIJE

Strateški plan gospodarskog razvoja općine Marija Gorica je razvojni dokument koji se priprema dijelom i kao podloga za korištenje fondova i programa Europske unije. Pri pripremi razvojnog dokumenta posebna pozornost je posvećena usklađenosti s ciljevima Županijske razvojne strategije Zagrebačke županije. Strateški ciljevi razvoja Zagrebačke županije u skladu su s ciljevima EU iznesenim u ratificiranom Lisabonskom ugovoru, a također su usklađeni s prioritetima i ciljevima definiranim novom gospodarskom strategijom EU, pod nazivom „EUROPA 2020 – Strategija za pametan, održiv i uključiv rast“.

Razvojni ciljevi definirani Strateškim planom gospodarskog razvoja općine Marija Gorica obuhvaćaju sve aspekte značajne za rast i razvoj ovog ruralnog područja, te u potpunosti prate mjere predviđene Programom ruralnog razvoja 2014.-2020., te razvojne ciljeve Županijske razvojne strategije Zagrebačke županije na regionalnoj razini.

Također Strateški dokument razvoja općine Marija Gorica prati i Operativne programe za financijsko razdoblje 2014.-2020.. Osnova za korištenje fondova EU-a su programski dokumenti – Partnerski sporazum i operativni programi i to: Operativni program iz područja konkurentnosti i kohezije; Operativni program iz područja učinkovitih ljudskih resursa i Operativni program iz područja tehničke pomoći. Ciljevi koji će se postići kroz Operativne programe su ulaganja u infrastrukturne investicije, potpore razvoju poduzetništva i istraživačkih djelatnosti, te je Strateški plan razvoja općine Marija Gorica s navedenim usklađen u svojoj razradi i postavljenim ciljevima i usmjeren prema razvojnog procesu.

IMPLEMENTACIJA, AŽURIRANJE I NADZOR PROVEDBE STRATEGIJE

Izrada i usvajanje ovog strateškog dokumenta predstavljaju tek početni korak ka boljoj socio-ekonomskoj budućnosti općine Marija Gorica. Strategiju gospodarskog razvoja nužno je kontinuirano koristiti kao alat u izradi i provedbi razvojnih projekata koji obuhvaćaju vrlo širok raspon utjecaja, odnosno dotiču sve sfere života stanovništva na području općine.

Kako implementacija Strateškog plana gospodarskog razvoja predstavlja dugotrajan proces, potrebno je kontinuirano poticati suradnju na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini. U implementaciju predloženih projekata potrebno je uključiti što više dionika s područja Općine, od mjesnih odbora, poduzetnika, obrtnika, sve do institucija i udruga, odnosno svih dionika koji raspolažu s dostatnim ljudskim, materijalnim i financijskim kapacitetima za adekvatnu provedbu pojedinog projekta.

S obzirom na to da je Strateški plan gospodarskog razvoja općine Marija Gorica dinamički dokument koji je podložen izmjenama i dopunama, potrebno ga je redovno ažurirati sukladno novonastalim okolnostima. Unapređenje ovog dokumenta uvelike ovisi o angažmanu svih dionika lokalne zajednice i njihovoj želji za uključivanjem u planiranje i provođenje aktivnosti koje su u skladu s iskazanim strateškim ciljevima i prioritetima.

Nadzor ili monitoring implementacije SPGR-a podrazumijeva proces kontinuiranog praćenja, analiziranja i sumiranja rezultata provedbe te je neophodan iz više razloga. Prvenstveno ga je potrebno provoditi zbog omogućavanja iskaza rezultata provedbe i usporedbe uspješnosti provedbe u odnosu na planirano, kao i daljnjeg planiranja razvoja.

ZAKLJUČAK

- Uloga općine Marija Gorica kao jedinice lokalne samouprave je da postane središte razvojnih aktivnosti te inicira, pokreće i usmjerava sustavne razvojne aktivnosti u svojoj lokalnoj sredini
- SPGR predstavlja razvojni dokument koji odražava postojeće interese i razvojne potrebe Općine

Općina Marija Gorica snosi odgovornost da lokalnoj zajednici:

- ✓ Ponudi lepezu mogućnosti i rješenja
- ✓ Uspostavi sustav lokalnog razvoja i osigura temeljne infrastrukturne i institucionalne uvjete za razvoj
- ✓ Razvija poticajno okruženje
- ✓ Motivira, integrira, povezuje i koordinira lokalne razvojne aktivnosti, resurse, projekte i nositelje razvoja na putu osmišljavanja, pripremanja i realizacije razvojnih projekata i oblika zajedničkog nastupanja kojima se ostvaruje učinkovit razvoj
- ✓ Realizacija i implementacija SPGR-a predstavlja zahtjevan posao u kojemu je potrebno aktivirati sve raspoložive ljudske resurse, od predstavnika jedinice lokalne samouprave do vanjskih stručnjaka, poduzetnika, obrtnika i ostalih lokalnih i regionalnih dionika

PRILOZI

PRILOG 1; PROJEKTNE IDEJE ZA OSTVARIVANJE STRATEŠKIH PRIORITETA I CILJEVA

Red. br.	Strateški cilj	Prioritet-mjera	Naziv projekta/projektne ideje
1.	SC 1	P 2.1. M 1.2.1.	Izgradnja poduzetničke zone Kraj Donji – komunalna infrastruktura
2.	SC 2	P 2.1. M 2.1.3.	Izgradnja sustava odvodnje otpadnih voda
3.	SC 2	P 2.1. M 2.1.3.	Izgradnja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda
4.	SC 2	P 2.2. M 2.1.2.	Izgradnja i modernizacija vodoopskrbne mreže
5.	SC 2	P 2.1. M 2.1.1.	Rekonstrukcija i modernizacija cestovne infrastrukture
6.	SC 2	P 2.1. M 2.1.5.	Izgradnja i modernizacija nogostupa i biciklističkih staza
7.	SC 2	P 2.1. M 2.1.9.	Proširenje groblja u naseljima Marija Gorica i Sv. Križ
8.	SC 2	P 2.1. M 2.1.7.	Postavljanje zelenih otoka
9.	SC 2	P 2.4. M 2.4.1.	Povećanje energetske učinkovitosti obiteljskih kuća
10.	SC 2	P 2.1. M 2.1.8.	Hortikulturalno uređenje okoliša sportske dvorane
11.	SC 3	P 3.1. M 3.1.1.	Opremanje sportske dvorane
12.	SC 3	P 3.1. M 3.1.2.	Održavanje društvenih domova u naseljima: Sv, Križ, Trstenik, Kraj Donji

13.	SC 3	P 3.2. M 3.2.1.	Osnivanje/izgradnja doma za stare i nemoćne
14.	SC 2	P 2.2. M 2.2.5.	Dovršetak radova uređenja kuće Krulc
15.	SC 2	P 2.2. M 2.2.5.	Obnova kurije Kraj Donji
16.	SC 2	P 2.2. M 2.2.5.	Realizacija projekta kuće i okućnice Ante Kovačića
17.	SC 1	P 1.3. M 1.3.5.	Uređenje vinske ceste
18.	SC 1	P 1.3. M 1.3.2.	Uređenje i opremanje vinoteke u kući Krulc
19.	SC 1	P 1.3. M 1.3.2.	Osnivanje Turističkog informativnog centra u kući Krulc
20.	SC 3	P 3.1. M 3.1.4.	Osnivanje zavičajnog muzeja u kući Krulc
21.	SC 3	P 3.1. M 3.1.4.	Uređenje i puštanje u rad knjižnice u kući Krulc
22.	SC 2	P 2.1. M 2.1.8.	Izgradnja skulpture praslona – zaštitnog znaka općine

PRILOG 2; AKCIJSKI PLAN ZA 2015. GODINU

Strateški cilj/Prioritet Aktivnosti	Iznos sredstava	Izvor financiranja
1. Održivi gospodarski razvoj		
1.1.Održivi razvoj poljoprivrednih djelatnosti		
Subvencije u poljoprivredi i gospodarstvu	30.000,00	Općina Marija Gorica
1.2. Jačanje malog i srednjeg poduzetništva i obrtništva		
Otkup zemljišta za Poduzetničku zonu	200.000,00	Općina Marija Gorica, Zagrebačka županija
Poduzetnička zona	105.000,00	Općina Marija Gorica, EU fondovi i programi
Subvencije malom gospodarstvu	10.000,00	Općina Marija Gorica
1.3.Razvoj i jačanje turizma		
Kulturno i turističko promicanje Općine	75.000,00	Općina Marija Gorica
Ukupno	420.000,00	
2. Očuvanje i održivi razvoj prostora		
2.1. Unapređenje javne, komunalne i prometne infrastrukture		
Održavanje elemenata javne rasvjete	20.000,00	Općina Marija Gorica
Održavanje javnih površina	7.000,00	Općina Marija Gorica
Održavanje nerazvrstanih cesta	550.000,00	Općina Marija Gorica, Zagrebačka županija,Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU
Zimska služba	100.000,00	Općina Marija Gorica

Pješачke staze na području Općine M.Gorica	1.000.000,00	Općina Marija Gorica, Zagrebačka županija, Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU
Gorički trg u Mariji Gorici	100.000,00	Općina Marija Gorica, Zagrebačka županija
Izgradnja groblja	244.000,00	Općina Marija Gorica
Održavanje groblja i mrtvačnica	66.000,00	Općina Marija Gorica
Prometna signalizacija	10.000,00	Općina Marija Gorica
2.2. Zaštita i očuvanje kulturnog identiteta i tradicijskih vrijednosti		
Sanacija-uređenje kuće Krulc	180.000,00	Općina Marija Gorica, Ministarstvo kulture, Zagrebačka županija
Kompleks rodne kuće Ante Kovačića	450.000,00	Općina Marija Gorica, Ministarstvo kulture, Zagrebačka županija
Ukupno	2.727.000,00	
3. Jačanje društvene odgovornosti i socijalne osjetljivosti		
3.1. Unapređenje društvene infrastrukture i sadržaja		
Dječji vrtić	400.000,00	Općina Marija Gorica
Program predškole	12.000,00	Općina Marija Gorica
Osnovno, srednje i visoko obrazovanje (produženi boravak, prehrana učenika u školskoj kuhinji, škola u prirodi)	318.000,00	Općina Marija Gorica
Donacije športu	85.000,00	Općina Marija Gorica
Sportska dvorana	1.300.000,00	Općina Marija Gorica, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa

Općinska knjižnica i čitaonica	320.000,00	Općina Marija Gorica, Zagrebačka županija, Ministarstvo kulture
Dječji vrtić u Trsteniku	2.290.000,00	Općina Marija Gorica, Zagrebačka županija,Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU, Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost
Zgrada na Starini-Dom za starije i nemoćne	200.000,00	Općina Marija Gorica, Zagrebačka županija
3.2. Poboljšanje sustava javnih, socijalnih i zdravstvenih usluga i sadržaja		
Financiranje javnog prijevoza osobama starijim od 65 godina	70.000,00	Općina Marija Gorica
Hitna medicinska pomoći	23.000,00	Općina Marija Gorica
Oprema za novorođenčad	25.000,00	Općina Marija Gorica
Ogrijev	35.000,00	Općina Marija Gorica, Zagrebačka županija
Socijalna skrb	39.000,00	Općina Marija Gorica
Civilna zaštita	10.000,00	Općina Marija Gorica
3.3. Jačanje civilnog sektora		
Vatrogasna zajednica Općine Marija Gorica	130.000,00	Općina Marija Gorica
Financiranje humanitarnih i ostalih udruga	64.500,00	Općina Marija Gorica
Ukupno	5.321.500,00	
Sveukupno	8.468.500,00	